EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Laupäeval, 10. aprillil 1971

Nr. 28 (3613) 13. aastakäik

G. Irbe vastab Helanderile:

IGAVENE ELU VÄHEMUSTELE ON OMAKULTUUR

GÖTEBORG (EPL) — Eesti Päeval che 27. märtsi numbris ilmus artikkel "Toompraost propageerib sulatamist", milles vaadeldi põgusalt toom praost Helanderi ja läti publitsisti Irbe mõtetevahetust rahvuslike vähemuste küsimuses, avaldatud Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning'is. Toompraosti viimasele artiklile (HT 23/3), milles ta peab "suureks kaotuseks, kui ei usuta elu pärast surma", leiab aga, et minoriteetide keelte ja kultuuri säilitamine "ei vääri vere ega elu ohverdamist", vastab Gunars Irbe (HT 31/3) kokkuvõetult:

— Pärast surma ei ole mingit elu. Aga minu keel — ma olen Lätimaalt — elab tuhandeid ja veelkord tuhandeid aastaid pärast neid, kes elasid (võib-olla tuhat aastat) enne mind. Elab edasi miljonis rahvaviisis, mis mul on teada oma keele kaudu. Neid ei saa tõlkida kui esteetilisi ja eetilisi ühikuid mõnda teise keelde nii, et minu vanaema vanavanaemad ja vanaisa vanavanaisad ei kaotaks häält ega sureks.

Ma usun "igavest elu" nende akumuleerunud kultuurvarade kaudu, mis ma olen pärinud. See usk ei nõua minult, et ma reisiksin Suulumaale selleks, et suulurahvale peale sundida oma viise ja keelt. Aga vastupidi — mul ei ole mingit vajadust loobuda oma kultuurivarast ja valida heebrea või inglise kirjandus selle asemel. Seevastu tahaksin ma meeleldi kuulata oma vanavanaemade häält ja omapäraseid suulolaule vahelduvalt. See on minu visioon.

— Ja on kaksikkeelsus, just siis, kui see puudutab minoriteete. Iga normaalne inimene võib osata mitut keelt eeldusega, et on olemas elav miljöö, kus neid kasutada — kuidas muidu oleksid minoriteetgrupid toime saanud nii hästi, nagu nad on saanud? Ja võidakse ju, faktiliselt, elada kahe või mitme kultuuriga samal ajal, ilma et muutuda seejuures vaesemaks. Vastupidi.

Gunars Irbe küsib edasi:

— Kas ei oleks targem ehitada edasi sellist tegelikkust kui tegelda mõttega, et sundida maailma mitmesugused mitteinglased ja mitte-ameeriklased rääkima inglise keelt? Kas me ei võiks siin korraldada tööd kristliku armastusega, mis — Helanderi järgi — asendaks grupiegoismi. Kas see ei ole grupiegoism (resp. majoriteegoism) mõjutada suulurahvast vastu võtma kristlikku õpetust. Mispärast ei võta hr. Helander vastu suulureligiooni selle asemel?

— Meie konkreetsel ajal ja meie konkreetsel maal, Roots[illegible] näen mi-

Järg. lhk. 7.

Eestlane inimröövi tegelane?

Stockholmi lähedal asuval Mälari saarel Ekeröl asuvas villas rullus fantastiline inimröövi — sealt viidi ära ja toimetati Shveitsi üks artist, kes oli suurte summadega petnud oma rootsi võlausaldajaid ning paigutanud rahad Shveitsi. Mehe Shveitsi toimetamise eesmärgiks oli sundida teda avama pangaseifi, kus rahad asuvad. Pangas aga õnnestus artistil toalettpaberilapil, mis dokumentide vahele oli salaja pandud, anda ametnikele informatsiooni, et ta on ohustatud. Shveitsi politsei astus sellepeale vahele.

Võlausaldajad olid, neid on arvult kolm, kõik inimesed hästitasutud vastutavatel kohtadel, olid paigutanud oma säästusummad kokku 760 000 krooni ulatuses artisti poolt algatatud operatsiooni, mis pidi andma raha kiirelt mitmekordselt tagasi. Nad kaotasid kiirelt kogu raha. Et raha pääasta, otsustasid nad sundida artisti viima neid sinna, kuhu ta summad oli toimetanud — Shveitsi. Kui artistile Ekerösse külla saabus üks tema austria sõpru, tulid villasse maskeeritud mehed ja ähvardusi kasutades sundisid lõpuks artisti endaga kaasa, kuna austerlane jäi villasse kinni. Politsei andmetel olnud üks "eriotstarbeks" inimröövi juurde palgatud meestest kutseline kurjategija, kelle kohta üteldakse, et ta oli "kas soomlane või eestlane". Seda meest ei ole veel tabatud. Kolm inimröövijat on kinni Shveitsis, üks Rootsis.

Ka teine vene laev Stockholm-Tallinna liinil

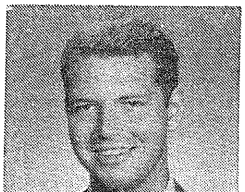
Venelased on sel kevadel olnud Rootsi suunas eriti aktiivsed laevade rakendamise osas Stockholmist Baltikumi. Teatasime juba poola laeva käimapanemisest Stockholm-Tallinna liinil Helsingi-Tallinna laevade eeskujul (kus liigub venelaste oma laev). Juunikuus kavatsevad venelased avada veel üht liini, mis hõlmab Stockholmi, Tallinna ja Riiat ja kus venelased rakendavad varem Leningrad-Stockholm-Londoni liinil liikunud "Mihhail Kalinini". Vastav kontrakt on ühe tuntud reisibürooga sõlmitud, kes oma peale võtab reisijate muretsemise.

Muu hulgas korraldatakse ka nende reiside puhul provintsist bussireisisid vene laevale, mis üle Helsingi läheb Tallinna. Tallinnast viiakse Riia-reisijad edasi maad mööda ja mõlemas linnas olevat peatused ette nähtud 3-4 päeva.

Kui poola laevale on palgatud rootsi restoranipersonali, siis vene laeval on vene meeskond ka restorani poolel. Reisija on seega sellel laeval juba Stockholmi sadamast peale "vene territooriumil".

Liiklus toimub suvekuudel. Nõukogude poolel osutatakse huvi uute reisidega ühenduses ka balti põgenike vastu.

Ei ole teada, kuidas sellel resisil viseerimine toimub. Helsingi-Tallinna reisidel tuleb reisibürool esitada venelastele reisijate nimekiri kolm päeva varem, mille jooksul KGB-l on võimalik oma registreid kontrollida.

Andres Küng

A. Küng Sv. Dagbladetis:

KAS KAITSEB ROOTSI IDAST ÄRAKARANUID?

Rootsi võttis aastal 1943 suure humaansusega vastu kümneid tuhandeid eestlasi ja lätlasi, kes põgenesid uue vene okupatsiooni eest. 1946 anti 146 hilisemat saabujat venelastele välja, kusjuures selgus, et tookordne välisminister ekslikult uskus, et N. Liit on õigusriik läänelises mõistes. Kuidas toimiks Rootsi praegu, kui ta satuks samasse situatsiooni kui hiljuti ameeriklased kõmu tekitanud Kudirka-olos ja türklased lennukikaaperdaja Brazinskase juhtumis? Küsimuse esitab Svenska Dagbladeti joonealuses ÖBS-toimetaja Andres Küng ,leides, et need probleemid tulevad läbi mõtelda.

Andres Küng kirjeldab nelja juhtumit Balti rahvaste liikmetega, kes on püüdnud põgenemisega või põgenemiskatsetega pääseda läände, kuna N. Liit ei anna oma kodanikele liikumisvabadust, eriti aga lääne suunas, kuigi UNO Inimõiguste deklaratsioon nõuab liikumisvabaduse kindlustamist. Ta tuletab meelde mõne päeva eest tähelepanu äratanud juhust, kus Lõuna-Aafrika keeldus väljareisimise loa andmisest neegrite vabadusvõitlejale Robert Sobukvele, kes oli kutsutud õppejõuks USA Wis-

Järg. lhk. 7.

Häid pühi!

EPL *10. aprillil 1971*

Kui see juhtuks

Andres Küng, usin ja väsimatu nooremapõlve eesti (ja samal ajal ka rootsi) publitsist, aktualiseerib Svenska Dagbladeti joonealuses (3. märtsil) inimõiguste küsimust Baltikumis ning nende puudumise järeldusi, mis võivad teatud olukordades puudutada ka naabermaad Rootsit. Kuidas käitub näiteks Rootsi, kui tal tekiks ootamatult situatsioon, kus näit. põgenikud äkki kaaperdatud lennukiga saabuvad raudeesriide tagant või kui mõnelt kalalaevalt merel hüppab ära rootsi valvelaevale mõni baltlane, nii nagu see toimus traagiliselt lõppenud Kudirka-juhtumil USA-s? Probleemile pole vist keegi peale Küngi mõtelnudki, eriti kus siinne ajakirjandus, raadio ja TV on paralleeljuhtumeid teistes maades kas mitte üldse kirjeldanud või siis väga pealiskaudselt ning on just tausta süvenemine see, mis tingib õige otsuse tegemise. Selles mõttes on Andres Küngi poolt esitatud materjal otse hädavajalik.

Siin Rootsis ei suuda keegi ette kujutadagi, et vaba inimese liikumisvabadus võiks kuidagiviisi olla piiratud. See omakorda on põhjuseks, miks nii vähe tähelepanu osutatakse näit. idariikides valitsevale totaalsele välisreiside kontrollile, kus igal aastal ainult üsna väikesele kontingendile lubatakse peale mitmekordset uurimist ja kontrolli ning kõrgete viisa- ja passimaksude maksmist piiri ületada. Piiri ületamine ilma loata,nii nagu see on igapäevane läänes,kus väljasõiduviisasid ei eksisteeri,toob seal kaasa surmanuhtluse. Sellega võiks olukorda võrrelda tavalise interneerimislaagri või vangla korraga, kus üks osa võib saada ajutise väljapääsulubasid, need aga,kes katsuvad üle müüri või läbi traattõkke lipata, riskivad mahalaskmisega.

UNO Inimõiguste deklaratsiooni 13 artiklis seisab punkt 2 all:"Igaühel on õigus lahkuda igalt maalt, ka oma enda maalt ja tagasi pöörduda oma maale". Järelikult on väljasõidu takistuste loomine inimõiguste deklaratsiooni vastane. Ometi ei pööra maailma avalik arvamine kuigi palju tähelepanu sellele, kui UNO liikmeskonda kuuluvad idariigid seda põhimõtet täielikult ignoreerivad. Pigem protesteeritakse (ja ainult) siis, kui midagi taolist juhtub läänesfääris – näit. on seda juhtunud, Lõuna-Aafrikas, Kreekas jne. Kuigi need on vaid üksikjuhused ja mitte süsteem, nagu see on kehtestatud N. Liidus ja tema satelliitmaades (Tshehhoslovakkia lõpetas neil päevil täielikult reisid läänemaailma), siis näivad need üksikjuhud alati rohkem avalikku arvamist ärritavat kui "normaalne vanglakord" 250 miljonile inimesele ainuüksi N .Liidu sfääris ja 100-le veel lisaks tema satelliitkonnas.

Ometi on sellest "vanglakorrast" tingitult takistatud normaalne rahvastevaheline läbikäimine. Raudkardinatagustele inimestele on ka legaalne väljapääs suureks ja võibolla tihti otse ainulaadseks sündmuseks nende elus ja ei peeta paljuks selle võimaluse kasutamiseks ohverdada poole aasta või koguni aasta palk, kõrged tõkkemaksud, mida rezhiim on kehtestanud, et reisihimu vähendada ilma ametlikku reisikeeldu kohaldamata.Need aga, kes langevad sellesse õnnetusse kategooriasse, kellele rezhiim "vabakäiku" üle piiri kunagi ei luba, satuvad otse desperaatsesse olukorda, kus ainus võimalus välja pääseda on illegaalsete vahendite tarvitamine — põgenemine läbi raudeesriide või siis elukutsete otsimine, kus võib avaneda ärahüppamisvõimalus. Moodsa tehnika tõttu läbipääsmatuks muutunud raudeesriidest läbimurdmiseks on jäänud ainukeseks võimaluseks lennukikaaperdamine, mida hiljuti kahel juhtumil kasutasid leedulased — ühel juhul õnnestunult, teisel juhul ebaõnnestunult ("õnnestumine" oleneb Türgi valitsusest, kellelt Kreml pressib pääsnute väljaandmist). Teiseks põgenemisvõimaluseks on olnud teenimine vene mitmesugustel laevadel, näit. kalalaevadel, mis liiguvad välisvetes — ka siin on olnud rohkeid dramaatilisi inimjahte. Nagu teada, on tegemist kõikidel neil juhtumitel cluga mängimisega, sest loata piiri ületamine on reetliku toiminguna seatud surmanuhtluse alla.

See kõik annab ärahüppamistele idast erilise ja saatusliku ilme. Kui omal ajal 146 baltlase väljaandmise puhul oli see akt seotud võimalusega raskeimateks repressaaliateks, siis ei ole olukord selles osas mitte põrmugi muutunud. Kui juhtub, et Türgi leedu lennukikaaperdajad, isa ja poja, Kremlile välja annab, siis, olles jälginud nende vastu N. Liidus toimunud masskampaaniat, võib kindel olla, et neid ootab vaid surm. "Palgaks" selle eest, et nad omal viisil võitlesid õiguse eest vabalt maalt lahkuda, mis on sisse kirjutatud UNO inimõiguste deklaratsiooni.

Need küsimused on ka Rootsis aktuaalsed. Kasvõi selle pärast, et ebaõnnestunud kaaperdamiskatsel Vilniuses surma möistetud "süüdlane" kavatses maanduda Rootsis. Ta maandus Siberis, kuna maailmas tekkinud protestidel surmaotsus muudeti 15 aastaseks sunnitööks Siberis, muudatus, mis võib olla piinarikkam kui surm.

KLA

Superlennuk

Hulk aega on räägitud, et maailma suurriikide vahel on käimas võistlus, kes esimesena saab hakkama helist kiirema reisilennuki konstrueerimisega. Inglased ja prantslased konstrueerivad ühes-koos "Concorde'i", venelaste TU-144 on juba teinud proovilendusid. Ülatusena otsustasid USA kongressi mõlemad kojad seisma panna — vastu presidendi tahtmist — oma üllilennuki Super Sonic T konstrueerimistöö, mis oli ülesandeks tehtud Boeingi tehastele. Oli iimne, et kongress oli mõjustatud avaliku arvamise protestidest, mis ilmestus kampaaniast ajalehtedes, raadios ja TV-s.

Kuidas aga tuli, et maailma suurim demokraatia nii kergesti loobus konstruktsioonist, millel on muide ka suur strateegiline tähtsus? Siin on huvitav tähele panna, et senatis küsis demokraat Jackson oma parteikaaslaselt Harold Hugheselt, kes oli lennuki vastu, kust tulid rahad, millega peeti kampaaniat superlennuki vastu? Ta ei saanud vastust.

Ei ole aga saladus, et USA lennuasjanduse suurajakirjas "Aviation Week" ilmunud kuulutuse arve maksjaks oli N. Liidu saatkond. See oli aga väike arve — 7000 dollarit, kampaaniaks kulutati aga arvestuste kohaselt 800 miljonit dollarit ja selle summa päritolu ei tea keegi. Nagu kongressi otsusest tulev järeldada, saavutasid raba väljapanejad vajaliku valuuta. USA ise otsustas loobuda ühest strateegilisest eelisest, mida oleks pakkunud helikiiruse ületavad reisi(ja järelikult ka transpordilennukid). Rääkimata äridest...

VÄLISKOMMENTAAR

TÄITUMATA LOOTUSED

Märtsi algul hakati Lääne-Berliinis hellitama lootust, et esmakordselt pärast viieaastast vaheaega avaneb võibolla juhus külastada sugulasi ja tuttavaid Ida-Berliinis tänavuste Kevadpühade ajal. Sellele vihjas teatavasti Ida-Saksa valitsusjuhi Willi Stophi kiri, milles ta tegi Lääne-Berliini senatile ettepaneku alustada vastavaid läbirääkimis. Aprilli algul teatas Ida-Saksa ametlik teadetebüroo ADN järsku, et külaskäikudest ei tule midagi välja, kuna Lääne-Berliini senat polevat vähimatki kaasa aidanud külaskäikude teostamisele. Pealegi olevat vahepeal Lääne-Berliinis toimunud lääne-saksa liidupäeva mitmesuguste komisjonide ja parteirühmade kokkutulekud, mis olevat suurendanud pinevust ida ja lääne suhetes.

Lääne-Berliini ülemlinnapea Klaus Schütz tähendas ADN teadaande puhul, et külaskäikude korraldamise ettekäändel on Ida-Saksa võimud tegelikult taotlenud palju ulatuslikumat sobimust ilmse tagamõttega katsdua nelja sõjaaegse liitlase — USA, Suurbritannia, Prantsusmaa ja N. Liidu — läbirääkimisi Berliini küsimuses tühja ajada, millega Lääne-Berliini senat muidugi ei võinud nõus olla. Bonni valitsusringkondades seletati, et Willi Stophi ettepanek on algusest peale tundunud kahtlasena, mispärast ka ADN teadaanne pole sugugi üllatav. Kõigi tundemärkide järgi pidi tegemist olema üksnes Ida-Saksa taktikalise manöövriga ilmse sihiga tekitada olukorda, nagu oleks Lääne-Berliin mingi omaette "poliitiline üksus".

Tulemuseks on igatahes täitumata lootused mitte ainult Lääne-Berliini elanikkonnale, vaid nähtavasti ka liidukantsleri Brandti idapoliitikale üldse. Lääne-Berliini tembeldamine eriliseks poliitiliseks üksuseks algas teatavasti Hrushtshovi ajal koos kurikuulsa Berliini-müüri püstitamisega. Selles pole tõeliselt midagi muutunud ka Hrushtshovi võimujärglase Brezhnevi ajal, nagu sündmuste arengust paistab, Ent tegelikult on Lääne-Berliini seisundi määramisel mööduandvad Ühendriigid, Suurbritannia ja Prantsusmaa koos N. Liiduga, mitte aga Saksa Liiduvabariik. Kuidas võis siis juhtuda, et Lääne-Berliini seisund sai peaprobleemiks Brandti idapoliitikas? Kui Lääne-Saksamaa ja N. Liit möödunud aasta augustis kirjutasid alla mittevägivalla-lepingule, seletati Bonnis, et venelased olevat altkäe lubanud teha järeleandmisi Berliini küsimuses. Seda näis kinnitavat ka lepingu punkt, mille järgi leping ei või tulla ratifitseerimisele saksa liidupäeval enne, kui Berliini asjus on saadud "rahuldav lahendus".

Mittevägivalla-lepingu allakirjutamisest saadik pole Berliini küsimuses tegelikult mitte midagi muutunud. Kui venelased algul võibolla andsidki teatud lootusi, siis pole nad sisuliselt milleski järele andnud.Vastupidi, venelased koos idasakslastega jatkavad aegajalt Lääne-Berliini ühendusteede häirimist. Vene parteileht Pravda on hakanud kasutama vana tuntud tooni ja Berliini asjus peetavad läbirääkimised nelja sõjaaegse liitlase vahel juba möödunud aasta märtsis, nähtavasti ainult üheks kaardiks suuremas mängus. Tõenäoliklut püüab Brezhnev oma taktikaga sundida Brandti teatud järeleandmisteni, kuigi mittevägivalla-leping nõuab vastupidist. Kreml taotleb Ida-Saksamaa diplomaatilist tunnustamist Saksa Liiduvabariigi poolt, ta soovib koostööd Bonni valitsusega USA väljatõrjumiseks Euroopast ja mitme miljardilist laenu Lääne-Saksamaalt. Ainult siis, võibolla, tulekssid vene järeleandmised Lääne-Berliinis.

Aga ka lääneriikidele on Berliin kaardiks suuremas mängus. Nad on omalt poolt Brandti idapoliitika kiitnud heaks tingimusel, et "rahuldava lahenduse" leidmine Berliini asjus peab näitama, kas on üldse eeldusi soodsateks läbirääkimisteks N. Liiduga muudes rahvusvaheliseit tähtsates küsimustes. Ei Lähis-Idas ega Vietnamis pole venelased teinud ühtki järeleandmist. SALT-läbirääkimised Helsingis, siis Viinis, taas Helsingis ja nüüd uuesti Viinis strateegiliste relvade piiramiseks pole ikka veel andnud konkreetseid tagajärgi. Nõnda aga pole ka lääneriikidel põhjust Berliini küsimuses milleski järele anda, kui puudub igasugune vastutasu. Tasumata lootused manitsevad ettevaatusele eriti põhjusel, et Nõukogude juhtkond näib olevat valmis Lääne-Berliini pärast panema kaalule liidukantsleri Brandti kogu idapoliitikat.

A.K.

"Ivan saab süüa kuid peab tegema poole rohkem tööd"

MOSKVA — N. Liidu valitsusjuht Kossögin esitas parteikongressile aruande järgmise viisaastaku kohta kõnes, mis kestis neli tundi. Huvitavaks peetakse asjbolu, et vene massmeediad peaaegu demonstratiivselt ignoreerisid Kossögini ettekannet, saates samal ajal hoopis Brezhnevi suurkõnet kokkuvõttes ja kordussaates. Sellest oletatakse, et parteijuht endisest veelgi rohkem on tugevdanud oma positsiooni Kremli võimutroikas ja esineb varsti vene impeeriumi ainuvõimsa "füürerina". Umbes nagu tema eelkäijad Lenin, Stalin ja Hrushtshov.

Igal juhul kui Brezhnev pidas oma maratonkõnet, saadeti seda edasi raadios ja televisioonis kogu N. Liidu ulatuses, kaasaarvatud venelaste satelliitides ja koloniaalmaades. Otsesaates. Ja järgmisel päeval toodi kõne ära ka ajalehtedes.

Kossöginil õieti midagi sensatsioonilist öelda ei olnudki. Uus viisaastak pidavat kindlustama kodanikele vene impeeriumis suuremat heaolu. Näiteks rohkem tarbekaupu ja toiduaineid, rohkem palka, kõrgemaid pensione ja lasteabiraha jne.

Ent Kossögin kriipsutas alla, et kui kõike seda saavutada, peab Ivan olema ka lahke ja tegema rohkem tööd ning efektiivsemalt. Produktiivsust tuleb tõsta 36—40 protsendi võrra, manitses Kossögin.

Edasi seletas valitsusjuht, et olgu tarbekaupadega kuidas on, aga Sovjeti vägevus ja võim tuginevad endiselt rasketööstusele, mida tuleb edasi arendada. Muidugi ka "rahuarmastavatele" vene kaitsejõududele, kusjuures relvastatud jõudude tugevdamist ja nende valmisoleku efektiivsust ei tulevat minutikski unarusse jätta. Seda muidugi sellepärast, et "rahvusvaheline olukord on pingeline", ütles Kossögin.

Sovjet olevat väga huvitatud kaubanduse laiendamisest mistahes riigiga, kaasaarvatud Hiina ja "kapitalistlikud riigid". Ta väljendas rahulolu pikaajaliste lepingutega, milliseid näiteks on hakatud sõlmima Soomega, Prantsusmaaga ja Lääne-Saksamaaga.

Venelased aga ei poolda kaubanduses esinevaid "kinniseid gruppe tüübist EEC", seletas Kossögin. Sovjet tahtvat hoopis edasi arendada "mitmetahulist majanduslikke sidemeid ilma kedagi diskrimineerimata.

Kossögin toonitas ka, et loodusvarade ekspluateerimist Siberis, Kaug-Idas, Kasahhstaanis ja Kesk-Aasias tuleb senisest kiiremas tempos jätkata. See kõik nõuab töökäsi ,efektiivsust ja energiat, teiste sõnadega — tõsist tööd, ütles Kossögin. Võib juurde lisada, et vahepeal juba liikusid kuuldused, et uus viisaastak paneb suuremat rõhku N. Liidu osadele läänepoool Uraali, jättes esialgu kõrvale Siberi ja teised taolised alad. Kossögini kõne tähendab seega hoopis vastupidist olukorda.

● **Saksamaal Hedburg-Hau eesti rahvuskoondise koosolekul valiti uueks esimeheks Villu Laidsaar, kuna kauaaegne esimees Jüri Pisuke loobus tervislikel põhjusil. Samaegselt nimetati rahvuskoondis ümber Kleve Maakonna Eesti Rahvuskoondiseks.**

EESTI PÄEVALEHT
Estiska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
sissekäik Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320,
103 26 Stockholm 16
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650
Kuulutusarvete postgiro 60 59 00
—0, Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 129:-
Termin (4 kuud) ..... kr. 45:-
Kuu ..... kr. 12:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB
Trükkija: Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB Eskilstuna 1971

Betti Alver

LÄBI LILLEDE

Mis veider uni! Mulle näis,
et kõik maailm on kisa täis,
et käes on jälle kevad,
et mürab mets ja kärab aas,
et rohi lausa laulab maas
ja lilled kõnelevad.

Oh ehmatust, oh jahmatust!
Nad rääkgivad kui raamatust –
kõik õrnad õienupud,
kõik pärnad, pajud, pihlapuud.
Ja seal need kuldsed kiljasuud —
need on ju kullerkupud!

Ma põgenen, kuid koduteel
mu kõrvu kostab kaua veel
lärm aasalt, metsa vilust.
Oh ehmatust, oh jahmatust!
Nad rääkgivad kui raamatust
kõik õitsemise ilust

Siis, kõrvus kole lillelärm,
kaob korraga mu meelehärm.
Ma ärkan. Seina takka
lööb nagu ikka tunnikell.
Nii kerge on mu südamel,
et kas või naerma hakka:
mu lillel salamahti
üks pung on läinud lahti.

1965

Kaljo Raidi austati kontserdiga

TORONTO (EPL) — Seoses Torontos eluneva helilooja ja pastor Kaljo Raidi hiljutise 50.a. sünnipäevaga korraldasid Toronto Eesti Baptisti Koguduse noored juubilari austamiseõhtu nimetuse all "Kaljo Raid helilooja". Rohkearvuliselt kutsutuil muusika- ja kultuurisõpradel oli võimalus õhtu kestel kuulata Kaljo Raidi helitööd 1940. aastast kuni 1970.a., seega kolmekümneaastasest loominguperioodist.

Juubilari helindeid esitasid koguduse solistid, laulukoorid ja juubilar ise tshellol ja cembalol, kuna helilindilt kuuldi O. Rootsi, Asta Valdmann-Ballstadti, New Yorgi Eesti Naiskoori A. Ruuti juhatusel, Valdeko Kangrot jt. Kaljo Raidi helitöid esitamas.

Enam kui kaks tundi kestnud läbilõiget Kaljo Raidi helioomingust kommenteeris suure sisseelamise ja kriitilise hinnanguga Anne Remmel.

Kaljo Raidi helitööõhtu haaravmateks paladeks kujunesid 1940.a. loodud Kaljo Raidi "Järv leegib eha paistel", mida kuulati New Yorgi Naiskoori esitusel helilindilt ning a. 1969 loodus suurem helitöö "Jutustage", mida esitas Toronto Eesti Baptisti Koguduse naiskoor autori juhatusel.

Õhtu kommentaatori sõnavõtust, mida "illustreerisid" 14 helitööd, selgus, et Kaljo Raid on kõrge hinnangu osaliseks saanud kui omapärane helilooja mitte ainult eesti muusikaarvustuse poolt, vaid ka USA ja Kanada nõudliku arvustuse poolt, mida kommendator esitas ingliskeelsete tsitaatidega.

Ivar Poell peaõpetaja kandidaat

Salisjõbadeni koguduses toimuvad 16. aprillil peaõpetaja valimised.

Domkapitel on seadnud kandidaadiks esimesele kohale peaõpetaja kohusetäitja, teol. dr. Ivar Poelli (Põhl) kes oma proovijutluse peab Esimesel Lihavõttepühal. Ivar Poell, endise Tallinna Rootsi Koguduse õpetaja, oli vahepeal Vallentuna koguduse kominstriks.

● **Stockholmis sündis Christina ja Arno Kerstenile poeg.**

Richard Koolmeister

KOLGATA

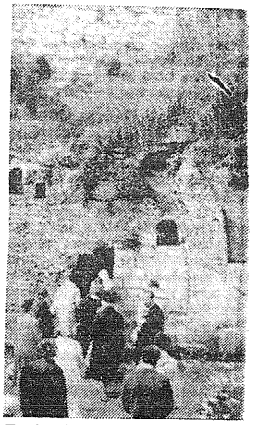
Kolgata on praegu palverändurite ja turistide kui ka kogu kristliku maailma huvipunktiks. Inimeste kannatused ja igatsus lahenduse leidmisele on viinud ja viivad ikka ja jälle pilgud ja viivad ikka ja jälle pilgud ja mõtted Kolgatale.

Nüüd on aga tegelikult nõnda, et Jeruusalemas on kaks kohta, mis kannavad Kolgata nime ja seega ka kaks Jeesuse hauda. Esimene neist, mis on seotud väga vanade traditsioonidega, on tuntud Püha Haua kiriku nime all. Selle haua avastajaks oli keiser Konstantini (280—337) ema Helena, kes lasknud ehitada sinna kiriku. Varem olnud Jeesuse haua üle ehitatud Afrodite tempel, mille mahakiskumisel avastatud hauakoobas. Hiljem on see kirik korduvalt hävitatud ja uuesti ülesehitatud või restaureeritud, viimati a. 1966.

Jeruusalemas on aga veel teinegi Kolgata, teinegi Jeesuse haud. Selle haua avastajaks on inglise kindral Ch. G. Gordon a. 1882. Ta luges Johannese evangeelimist, et Kolgata asus väljaspool Jeruualemma linna müüre. Püha Haua kirik asub aga seespool müüre. Edasi ütleb Johannes: "seal paigas, kus ta oli risti löödud, oli aed ja aias uus haud, kuhu veel iial ei olnud kedagi pandud. Sinna nad panid siis Jeesuse (19:17, 41.41).

Gordoni poolt avastatud koht vastab Johannese kirjeldusele. Seal on pealuukujuline kalju. Kolgata tähendabki "pealage". Seal on aed ja seal on ka haud. The Garden Tomb, nii on selle koha nimi, osteti a. 1894 ja on sellest ajast peale protestantliku maailma pühaks paigaks, kuna Püha haud on omakorda katolikliku kiriku pühamu.

Kas Gordonil on õigus, kes seda teab. Kindel on, et Johannese järgi asus Jeesuse haud Kolgata aias. Seal kohtas ka nuttev Maarja ülestõusnud Jeesust. Ta ei tunnud teda ära. Ta pidas teda aednikuks ning kahtlustas teda Jeesuse surnukeha kõrvaldamises. Alles siis kui Jeesus hüüdis teda nimepidi, tundis ta teda ära ja tahtis temast kinni haarata. Ja siis ütles Jeesus oma kuulsaks saanud ja raskesti mõistetavaid sõnu: Noli me tangere, ära puutu minusse! Aga Jeesus ütles Maarjale veel enamatki: Mine minu vendade juure ja ütle neile, et ma lähen oma ja teie Isa (Jumala) juure.

Turistid sisenemas Gordoni poolt Jeruusalemmas avastatud Püha Haua katakombi. (Foto Eha Pöhl).

Kuigi Jeerusalemas on kaks Kolgatat ja kaks Jeesuse hauda, ei ole see takistuseks meie usule. Just Jeesuse haua juures üteldi nutvatele naistele seda, mis teeb tälesti üleliigseks Kolgata ja Jeesuse haua asukoha küsimuse: "Mis te otsite elavat surnute juurest? Tema ei ole siin, vaid on üles tõusnud."

Lossipuhkus eesti emadele

Tänavune Balti Kristliku Üliõpilasliidu poolt korraldatav kosutuspuhkus eesti emadele leiab aset ajavahemikus 21. juulist kuni 4. augustini Bad Godesbergis Liidule kuuluvas Annabergi lossis. Osavõtu õiguslikud on eesti emad kõikidest maadest.

Puhkepäevade kestel on Saksamaalt tulevatele emadele samas prii korter ja toit, kuna sõiduraha tuleb osavõtjail endil tasuda, kui osavõtja ei ole mitte sotsiaaltoetuse saaja, sest seljuhul tasub sõiduraha kohalik sotsiaalamet. Vastava tõendi annab selle taotlusel välja Balti Kristlik Üliõpilasliit.

Välismaadelt tulevatel emadel tuleb peale sõidukulu endil tasuda ka veel DM 12 päevas toidu ja korteri eest. Kuna päevadest osavõtt 25-le piiratud, siis palutakse osavõtust huvitatuil endist võimalikult pea teatada juhul, kui nad seda juba möödunud aastal teinud ei ole. Kirjutada aadressil: Baltischer Christlicher Studentenbund, 532 Bad Godesberg, Schloss Annaberg.

Kohalik elu

STOCKHOLM

Kirjandusõhtu

Eesti Kultuuri Koondise korraldusel toimub pühapäeval, 18. aprillil kell 17 Eesti Majas kirjandusõhtu. Kavas: dots. Herberg Salu ettekanne "Ilukirjanduse hindamisnormidest — väärtuslik ja alaväärtuslik kirjandus". Uusloomingut esitavad R. Kolk, H. Nõu, E. Nõu, A. Roos ja L. Tuulse. Muusikalisi ettekandeid.

Kirjandusõhtul toimub ka auhinna üleandmine käesoleva aata EKK Kultuurifondi laureaadile — dots. Herbert Salule.

STOCKHOLM

Vaimulik kontsert

Eesti Kultuuri Koondise korraldusel toimub pühapäeval 15. mail 1971 kell 15 Jakobi kirikus Stokholmis vaimulik kontsert. Kaastegevad Helene Lepperi Laulustuudio õpilased Helvi Klement (sopran), Koidu Ventser (alt), Mare Nõmm(metsosopran), Andres Kukk (variton), Aleksander Piht (tenor), orelil Harri Kiisk. Orelisoolo — Hillar Loor. Kavas on — J.S. Bach, Ch. W. Gluck, F. Durante, L. Luzzi, G.F. Händel, G. Gaure, L.v. Beethoven, F Mendelssohn, A. Söderman, F. Säbelman, G.J. Volger, A. Kapp.

St. Eesti Segakoor esitab Cyrillus Kreegi helilooming, juhatab Harri Kiisk.

STOCKHOLM

E. Maja einelaud

Eesti Maja einelaud on suletud Suurest Reedest kuni Teise lihavõttepühani.

GÖTEBORG

Meeskoori kontsert jääb ära

Eesti Päevaleht ilmus äsja teade, et Göteborgi Eesti Meeskoori kevadkontsert toimub pühapäeval, 25. aprillil. Käesolevaga teatatakse, et mainitud kontsert jääb siiski kevadel ära. Sellekohta on koorijuhataja ja kooriliikmed üksmeelsele seisukohale asunud, leides, et aeg kontserdi korraldamiseks on mõneti ebasobiv.

Kontsert korraldatakse seevastu sügisel, ja on üsna tõenäoline, et see viiakse seosesse novembris toimuvate eesti kultuuripäevadega Göteborgis.

Leinateateid

Essenis, L.-Saksamaal suri Linda Lemanczyk, n-na Wahimägi, sünd. 25. aug. 1918 Tartus.

Oldenburgis, L.-Saksamaal suri 24. veebr. Johannes Õunap, sünd. 26. märtsil 1891 Jõgeval.

Lingenis, L.-Saksamaal suri 28. veebr. Martha Rumming, n-na Kelmser, sünd. 25. veebr. 1914 Tallinnas.

Springes, L.-Saksamaal suri 2. veebr. Marie Kangur, n-na Naaris, sünd. 8. jaan. 1883 Abjas.

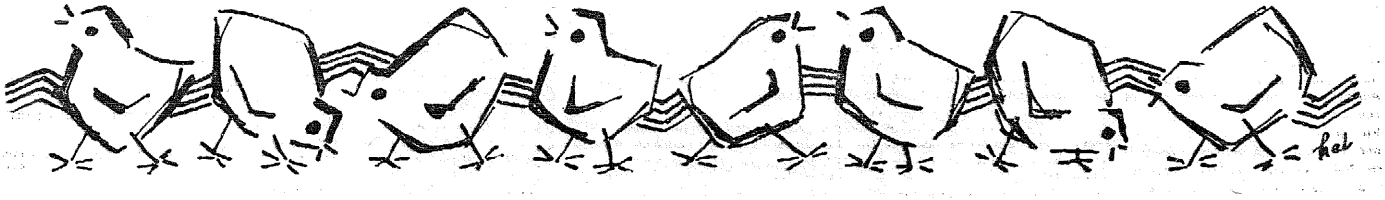
Stuttgardis, L.-Saksamaal suri 15. veebr. Ernst Tering, sünd. 22. sept. 1893 Vastseliinas.

Bambergis, L.-Saksamaal suri 17. dets. August Kiima, sünd. 22. jaan. 1896 Tartus.

Springes, L.-Saksamaal suri 24. jaan. Hendrik Magus, sünd. 24. sept. 1878 Kuressaares.

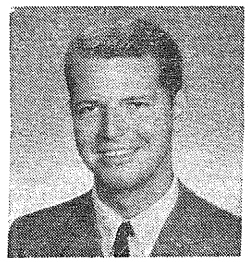
Reutlingenis, L.-Saksamaal suri Aleksander de Kastrozza, sünd. 9. jaan. 1911 Võsul.

Frankfurtis, L.-Saksamaal suri veebr. kull Leopold Wachtkerl, sünd. 31. jaan. 1898.

"On oluline, et laps ise mõistaks, miks ta jääb eestlaseks"

Kas vajame eesti algkooli? Sellele küsimusele püüdis anda vastust Stockholmi Eesti Algkooli endine õpilane, praegune tuntud publitsist ja raadio Obs! saate toimetaja Andres Küng Malmöst Stockholmi eesti algkooli lastevanematele peetud ettekandes.

Andres Küng

Andres Küng lähenes küsimusele neljast seisukohast oma vastuse andmisel. Ta ütles kokkuvõttes:

— Arvan isiklikult, et kool on vajalik ja väärtuslik eestluse säilitamiseks üldiselt maailmas, eriti aga eestlastele Rootsis, samuti õpilastele ja nende vanematele. Oleme arvatavasti kõik nõus, et eestlaskonnal maapaon vastutus eestlaste vastu Eestis. See tähendab ka vastutust — säilitada ja edasi arendada eesti kultuurielu eksiilis. Eestlaskond Rootsis otsil endale põhimõtteliselt nn. kultuuriautonoomiat. Kõige tähtsam nõue on võibolla see, et seataks sisse eestikeelne raadiosaade Rootsi raadios.

Seni kui Rootsi võimud taolisi reforme teostavad, jäävad eesti algkoolid Stockholmis ja Göteborbis tähtsamateks näideteks ja sümboliteks, et Rootsis ikka veel elab ja tegutseb eesti rahvusgrupp. Kui me ei tule isegi toime elava eesti kooli alalahoidmisega — kuidas võime siis nõuda ulatuslikumaid reforme kultuurautonoomia alal?

Vanemate seisukohast on parajalt väike laste arv eesti algkoolides eeliseks, kuna see võimaldab hääd ja tihedat kontakti õpetajate ja õpilaste ning õpetajate ja lastevanemate vahel. Võrreldes rootsi koolidega on see üks tähtsamatest pedagoogilistest eelistest.

Eesti kool on tänapäeva Rootsi ühiskonnas vajalik eesti keele säilitamiseks. Võibolla küsib keegi — miks see üldse nii väärtuslik on. On ju nii palju teisi keeli, millest oleks rohkem kasu. Kas ei ole ainult vanemate egoism põhjuseks, et nad tahavad lastele õpetada eesti keelt? Osaliselt on see nii. Isiklikult oleks see suur kaotus mulle, kui minu lapsed kord ei saaks üldse eesti keelest aru ja sellega vöörduksid ka paljust, mis minu arengut on mõjustanud.

Võid küll jääda eestlaseks ja siis kui keelt ei valda aktiivselt ega passiivselt. Seda mõistab igaüks, kes on juhtunud shotlast nimetama inglaseks.

Keel jääb ikkagi Kõige Tähtsamaks kontaktivahendiks ühe rahvuse kultuuriga. Iga keel rikastab isiksuse arengut, laiendades perspektiive. Igapäevases elus näeme seda kas või näiteks nii, et prantsuse keelt rääkides muutub inimene tunduvalt elavamaks kui rootsi keelt rääkides.

Kaksikkeelsus tundub olevat ka väärtuslik keelelise fantaasia arenemisel. Nõudeks oleks, et juba varasematel kooliaastatel emakeel — eesti keel — saab tugeva põhja. Vastasel korral varitseb oht, et laps muutub mitte kaksikkeelseks, vaid poolikkeelseks kahes keeles. (Vt. näiteks dotsent Nils-Erik Hansegård'i raamatut "Tvåspråkighet eller halvspråkighet" — Aldus 1968).

Lastel kes on eesti koolides käinud, on seega loodud hääd eeldused teiste vöörkeelte õppimiseks.

On väga oluline, — lasta lastel ise mõista, miks ta on eestlane ja miks ta eestlaseks peaks jääma. Et areneks teadlik ühtekuuluvustunne ühe minoriteedigrupiga, on vaja sügavat subjektiivset tunnet sellesse gruppi kuuluvate rahvuskaaslastega.

Nii mõnigi Rootsis sündinud eesti noor on Eestis käies saanud, "etnilise shoki". Kuuldes igal pool tänaval eesti keelt on arusaamine tekkinud, et muinasjutt on tõde. Eelduseks on ka siin olnud, et ta köneleb eesti keelt, lõpetas Andres Küng.

ARVI veste: LAPSESUU

See on pikk bussiretk. Ühest linnast teise. Provintsist pealinna. On rohkesti sõitjaid. Noori, nagu ka väikesi lapsi. Kõik istekohad on täidetud. Rongijuhid ja konduktorid streigivad. Rongid seisavad jaamades. Tuleb reisida bussidega.

Aeg on varakevadine. Üksikuid lumelaike on siin ja seal. Taevas on selge. Päike vaatab bussiakendest sisse ja soojendab neid, kes istuvad päikese poolel. Väljas puhub vinge tuul ja lumelaigud jäävad sinna, kus nad on. Neid ei suuda päike veel soojendada ega sulatada.

Ühel platsil akna all istub vanem naisterahvas. Tõenäoliselt pensionär juba aastaid. Platsil tema seljataga istub väike tütarlaps, nii viie-kuueaastane. Ta on arenenud tüdruk, on väga jutukas ja tema nimi on Evelina. Kõige rohkem kasutatud nimi selles bussis. "Evelina, ära tee seda!" — "Evelina, ära lobise nii palju!" — "Evelina, pea suu!" Jne.

Evelina vaikib mõne minuti. Siis ei suuda ta aga enam vaikida. Tee on nii hirmus pikk ja igav. Mõned istmenaabrid jutlevad. Miks peab siis tema vaikima? Nagu puunott. Nagu see tädi tema ees.

— Kes on see tädi? Mis on tädi nimi?

— Ei tea, ütleb ema. Kuidas võin ma seda teada.

— Kas ta on Anna? Ta on meie Anna-tädi moodi.

— Kõik tädid ei ole Annad.

— On ta siis Maria? Või Anna-Maria?

— Kuidas võin ma seda teada, ütleb jälle ema.

—kutsume teda Anna-Mariaks, ütleb Evelina. Ma ristin ta Anna-Mariaks.

Ta kastab keelega sõrmeotsa märjaks ja puudutab sellega tädi selga.

— Nüüd on ta ristitud. Tädi Anna-Maria.

— Nii ei tehta, Evelina!

Tädi ei pane seda juttu tähele, mis toimub tema seljataga. Teda häirib päike. Ta tõmbab aknakatte alla. Langetab istme seljatoe. Ta kavatseb mõnuleda või koguni uinuda. Aknakate varjab aga osalt ka Evelina väljavaadet.

— Miks tädi ei taha päikest? küsib ta nüüd juba tädilt endalt.

— On nii äge valgus. Väsitab silmi.

— Kas tädi Anna-Marial on haiged silmad?

— EI ole... Mis sa ütlesid — Anna-Maria?... Mu nimi on Liisa-Sofia.

— Liisa-Sofia? Oi, siis ristisin ma valesti... Aga kui on ristitud, siis on ka ristitud, ütleb Evelina. Nüüd on tädil kohe nõli nime: Liisa-Sofia-Anna-Maria.

— Nüüd olen ma nimede poolest rikas, naljatab tädi vastu.

Kas tädi on ka muidu rikas? tahab Evelina teada.

— Ei ole rikas. Ei ole ka vaene. Nii keskelt läbi.

— Nagu meiegi, tuleb Evelina. Isa sai streigikassast raha ja nüüd me sõidame.

— Kas isa streigib?

— Jah, streigib, koos teistega. Kust tädi raha saab?

— Eks ikka pensionikassast.

Aga tädi ei taha enam sellel teemal kõnelda. Ta ütleb, et tädi puhkab nüüd. Pikk tee väsitab.

— Tädi on vana ja väsind, nendib Evelina.

— Just nii. Tädi on töepoolest vana ja väsind, ütleb vanaproua.

— Evelina, jäta teiste inimeste tülitamine! kurjustab ema.

— Ma ei tülita enam.

— Siis on hästi.

Aeg möödub. Päike ei paista enam. Aga tädi Liisa-Sofia-Anna-Maria pole veel aknakatet üles lasknud.

— Tädil on ikka veel aknakate ees, ütleb Evelina endamisi. Tädi tahab olla ikka veel kardina taga, kui päike ei paista enam. Võib-olla on tal midagi viga. — Ema, kas vanatädi on ära lubjastanud? küsib ta äkki, ja kõvasti. Ta on kuulnud, et vanad inimesed lubjastuvad ja on siis natuke imelikud.

Kaasasõitjad bussis naeravad.

— Sa laps, teed mulle häbi! ütleb ema pahaselt.

Ja isa ütleb:

— Kui sa veel rumalusi teed, viskan su bussist välja!

— Siin muidugi ei saa. Kuid varsti jõuame N-linna. Buss peatub seal. Viskan su siis välja... kui sa ei oska mõistlik olla.

— Ema, kas selles linnas, kus buss peatub, on ka lastekaitseasutus?

— Küllap on. Igas linnas on.

— Hästi! ütleb Evelina.

Koorijuubel Torontos Tervitusi ka Rootsist

TORONTO (EPL) — Eesti Meeskoor Torontos tähistas piduliku kontserdiga Massey Hallis 800-pealise publiku osavõtul oma 20-aastast tegevusjuubelit. Kontsert ise oli 86-es. Juhatas Roman Toi, kes muide taktikepi vahepeal andis koori esimesele juhile August Kiilaspeale, kes juhtis 30. veteranist moodustatud "mälestuste koori" — kaasa laulsid need, kes on algusest peale kuulunud koori.

Juubelikontserdi avalauluks oli koorililkme Eduard Tobrelutsu pühendus koorile ta 20. juubel ipuhul nimetuse all "Küürie", mida juhatas koorijuht R. Toi. Järgmesid kodumaal elavate heliloojate Alfred Karindi ja Paul Elkeni laulud "Talvine õhtu" ja "Koju sõites", milledest viimane tuli kordamisele. Villem Kapp'i laul "Vanemuine, laena kannelt" saavutas kontserdi esimesel poolel kõrgpunkti, kuna sellele järgnenud Kanada helilooja Keith Bisselli laul "Kutse" — samuti pühendusena Toronto Eesti Meeskoorile Arved Viirlaiu sõnadel, oli omalaadseks töenduseks, kuidas kanada heliloojadki hindavad Toronto laulumeeste tööd-tegevust. Helilooja ja sõnade autor said publi kuridades istujatena elavate aplauside ja lillede osaliseks.

Kontserdi pikemaks palaks oli R. Toi kantaat "Mu laul" Fr. R. Kreutzwaldi sõnadel. Bassisoolo laulis J. Villard, klaveril Inga Tammsalu.

Pärast vaheaega jätkunud kontserti juhatasid abikoorijuht Olaf Kopvillem ja koori esimene juht auliige Kiilaspea. Normaalsest 70-liikmelisest koorist oli viimase osa täitmisele kaasa laulma kutsutud endiseid koorililkmeid, millega lavalolejate laulumeeste hulk tõusis üle loo.

Enne kontserdi ametlikku lõppu toimus koori ja ta juhi austamine. Esimesena tervitasid juubilari Soome laulumehed puhtas eesti keeles ja suure lillede-sülemiga, misjärele RVN-u abiesimees H. Lupp lausus koorile tunnustusesõnu. Edasi tervitasid lilledega Toronto Eesti Seltsi esimees Helvi Kõva, Eesti Kultuurikogu Kanadas esimees H. Pärkma ja kohalikkude laulukooride esindajad. Kirjalikult oli tervitusi saabunud Stokholmi Eesti Meeskoorilt, New Yorgi Eesti Meeskoorilt ja Naiskoorilt, Chicago koorilt ja mitmelt teiselt koorilt Kanadas, samuti üksikuilt laulusõpradelt Montrealist ja mujalt.

Roman Toi, Toronto laulumeeste populaarne juht (vasakul) ja abijuht Olaf Kopvillem.

● **Stockholm-Johannehovis sündis Mai-Reet, n-na Jaaniste ja Per Ronny Lundbergile tütar.**

NOORTEPÄEVADE spordivõistluste jaoks ülesandmine

Stockholmis mais toimuvate Eesti Noortepäevade raames korraldatakse erisuguseid sprodivõistlusi nii üksikaladel kui ka meeskondadele. Küllaldase võistlejate arvu juures viiakse võistlused läbi kergejõustikus, võrkpallis, korvpallis, tennises ja jalgpallis. Võistlused on avatud nii tütarlastele kui poistele, nais- ja meeskondadele.

Osavõtuks võib registreerida aadressil Eesti Noortepäevad, Sporditoimkond, Drottninggatan 85, 111 60 Stockholm hiljemalt reedeks, 23. aprilliks. Seejuures tuleb ära märkida nimi, sünniaeg, aadress, mis aladest soovib osa võtta ja kas Stockholmis viibimise ajal soovib abi majutamisega. Meeskonna registreerimisel on vajalik märkida meeskonna nimi, juht (nimi ja aadress) ja kas soovitakse osa võtta üldklassis või noorteklassis. Hilinenud registreerimistega ei arvestata.

KERGEJÕUSTIK

Võistluste juhid: Gunnar Raatma ja Mart Kikerpuu.

Aeg ja koht: Reedel 21. mail kl. 9.30—13.00 Skytteholmi spordiplatsil Solnas.

Vanuseklassid: 1) 10aastased ja nooremad 2) 11a-12a 3) 13a—14a 4) 15a—16a 5) 17a—18a 6) 19a ja vanemad.

Võistlusalad:

Võistlejad 14a ja nooremad: jooks 60m, kaugus, kõrgus, kerge kuul. Võistlejad 15a ja vanemad: jooksud 100m—400m—1000m, kaugus, kõrgus, kuul.

VÕRKPALL ja KORVPALL

Võistluste juhid (võrkpall): Enn Hommik ja Ool Hommik.

Võistluste juhid (korvpall): Peeter Lee ja Roland Türner.

Aeg ja koht: Võistlused toimuvad Solna spordhallis neljapäeval 20. mail kl. 13.00—16.00 ja reedel 21. mail kl. 10.00—16.00.

Vanuseklasse on kaks: 1) 16a ja nooremad, 2) vaba vanus.

Olenedes registreeritud mees (nais-) kondade arvust toimuvad võistlused kas cupi- või sarjasüsteemis (välkturniir).

TENNIS

Võistluste juht: John Leesi

Aeg ja koht: Võistlused toimuvad Hjorthageni tennisväljakuil reedel 21. mail algusega kl. 17.00 ja jatkuvad laupäeva ennelõunal. Võistlejad on jagatud vanuseklassidesse.

JALGPALL

Võistluse juht: Mart Kikerpuu

Jalgpallist osavõtuks eelregistreerimist ei ole vaid kavatsus on moodustada meeskonnad koha peal. Mäng toimub reedel 21 mail kl. 15.00-17.00. Uddeni jalgpalliväljakul Solnas, spordihalli otseses läheduses, ja on mõeldud "maavõistlusena" Stokholmi jalgpallurite ja mujalt kokkusõitnud vutimeeste vahel.

Leinateateid

Edisonis, USA-s suri 24. märtsil Hendrik Ollino, sünd. 5. nov. 1900 Saarde vallas.

Baltimores, USA-s suri 23. märtsil Ljubov Naarisma, sünd. 8. sept. 1909 Kuressaares.

Baltimores suri 24. märtsil dr. Artur Saar, sünd. 17. veebr. 1895 Hiiumaal.

Eestis suri 12. märtsil Alma Fuchs, n-na Krimm, sünd. 6. apr. 1882.

Oaklandis, Kalifornias suri 22. märtsil Anna Simonson, sünd. 20. apr. 1891 Kärstna vallas.

Tallinnas suri 25. märtsil Priidu Mänd, sünd. 3. juun. 1894 Hiiumaal.

Eestis surid Tiiu ja Leontine Pikka.

Ilmaennustajad said julgeoleku

LONDON — Inglise parlament tühistas lõpuks ometigi 1667. aastal maksma pandud seaduse, mille kohaselt ilmaennustamise eest võis inimest tuleriidale saata. Ajakirjandus kommenteerib, et inglise meteroloogid võivad nüüd kergendatult hingata.

Moodsa naisvõimlemise isa ja prohveti E. Idla juubel

Möödunud aastal viibis Idla-ansambel kaks korda esinemistel USA-s, märtsis ja oktoobris, esinedes Ühendriikide kehakasvatusliidu 50-aasta juubelikongressil Waldorf Astorias New Yorgis ja mitmes populaarses showprogrammis televisioonis nagu Dick Cavett Show, David Frost Show ja Mike Douglas Show. Oktoobris esinesti televisioon andis möödunud aastal kaks korda edasi pooletunnise programmi värvides pealkirjaga "Mees idlavõimlemise taga".

Ernst Idla, kelle sünnist 8. aprillil möödub 70 aastat, on üle veerand sajandi kõige laiemas rahvusvahelises ulatuses töötanud oma erialal lähtekohaga Rootsi, kuhu ta põgenikuna saabus sügisel 1944.

Umbes kaks aastakümmet varem jõudis ta tagasi kodumaale pärast Berliini kehakasvatuse ülikooli lõpetamist, olles Kalevlaste Maleva ridades kooliõpilasena osa võtnud ka Vabadussõjast.

Ernst Idla kodumaist perioodi tohiks vaadelda kui noore pedagoogi ja rahvaõõrataja kujunemisajastut.Ligemale kümmekond aastat õhutas ta igal hommikul raadio kaudu teadlikule kehakasvatuse harrastusele. A. 1930 asutas Idla Tallinna Võimlemise Instiduudi ja tema juhtimisel ning algatusel sai laulupidude kõrval teoks teine rahva laiu hulki haarav traditsioon — Eesti Mängud, mis toimusid aastail 1934 ja 1939. Et neid hiljem sellisel kujul enam ei ole toimunud, näitab kujukalt, kuivõrd asendamatu oli Ernst Idla organiseerimisvõime ja pedagoogiline oskus vajaliku kaadri väljaõpetamisel.

Rootsi saabus Ernst Idla küpse meistrina, kellel seljatага tõhus uurimistöö oma erialal. Ta saabus maale, mille võimlemiskool oli maailmakuulus nagu rootsi terase headuski. Ajaloolise P.H. Lingi kodumaal võimeldi endiste tavade kohaselt kommandosõnade järele südikas, kuid erilise rõõmuta töös.

Oli 15. aprill 1946, kui Ernst Idla Rootsi pealinna kultuuripalees — Kontserhoone suure saali laval — esmakordselt esitas oma tööd.

Lõõk oli tugev, sest liikumisvormide rikkusel ja kunstiliselt kõrgele koreograafiale liitus organiliselt sidestatud ja originaalne muusika.See erines täiesti pealekleebitud valsiviisidest, mida seni oli kasutatud võimlemisesinemistel esinejate löötsutamise varjamiseks.

Idla menu oli täielik, kuigi vanameelsete poolt kuuldus ka vastuhääli, kaasa arvatud esinejate moodne riietus. Kuid pallivõimlemist kurikatega vehklemise asemel aktsepteerisid kõik ringkonnad. Idla dressid olid ainult väline reform, mis tänapäeval on aktsepteeritud ja jäljendatud kogu maailmas.

Arvvatavasti on Idla rahvusvahelise menu saladus tema kategoorilise kvaliteedi nõue. Alates mõistest "liikumiskvaliteet" indiviidi puhul, muusikaline kvaliteet ning ehtsus liikumismuusika puhul, koreograafiline ja kunstiline kvaliteet, esinemisriietuse materjali- ja värvitunne — need on faktorid, mis eeldavad eksperimente ning tõsist laboratoorset tööd, ühenduses uuriva ja loova vaimuga, enne kui resultaat on küps.

Tookord Rootsis, üherahvuselisel maal, ei olnud "välismaalasel" kerge saavutada avaliku arvamise aktsepti.

Kuid ühenduses Lingi 110. sünniaasta tähistamisega anti Ernst Idlale ta enda algatusel võimalus aranzheerida Stockholmi ajaloolisel olümpiastaadionil n.n. valguspidu.

Lühikese ajaga õpetas ta välja ligemale kolmsada entusiastlikku eestlannat ning hoolimata sajust ja porist sai sellest lavastusest hiigelmenu. Lingiaadi valguspidu 1949 esitati kolm korda ligikaudu 50.000 vaatajale. Traditsioon oli sellega loodud ja kui neli aastat hiljem Stockholmi linn pühitses oma 700-aastast juubelit toimus jällegi valguspidu Ernst Idla rezhiil. 1962, kui tähistati 50 aasta möödumist Stockholmis 1912 toimunud olümpiamängude meenutamiseks, lavastas Ernst Idla veel ühe valguspeo. Need valguspeod toimusid õhutõrjerügementidelt ja filmifirmadelt laenatud valgustusvahenditega, kuid nüüd on juba aastaid Stockholmi staadionil korralikud permanentsed valgustusseadmed. Valguspidusid rezhisseerides leidus Idla arsenalis peale helgiheitjate ja liikuvate inimhulkade veel mitmeid muid ülatuslikke komponente, näiteks eesti laulukoorid, orel, üksik sarvepuhuja, rasked centurion-tankid ja rikkalik tulevärk. Idla sai "valguspidude meistri" kuulsuse.

— Kas oleksid sellised valguspeod Stockholmis ka tänapäeva Stockholmis võimalikud? küsime Ernst Idlalt.

— Vaevalt küll. Televisioon hoiab inimesi passiivselt kodus ja seetõttu on tekkinud suured muudatused ühiskondlikus käitumises, kaasa arvatud masskogunemised. Viimati kutsuti mind Mehhiko olümpiakomitee poolt valguspidu lavastama olümpiamängude puhul Mexico Citys.Minu käsutuses oli 800 nais- ja samapalju meesüliõpilasi. Kuid ülõpilasrahutuste tõttu, jäi kogu üritus ära. Me teostasime oma kokkulepitud ülesanded, mis olid seotud Kultuurolümpiaga.

— Kas on märgata ka huvi tagasiminekut kehalise vastu üldse? On õpilaskond vähenenud?

— Vastupidi. Meie rühmad, kokku umbes tuhat õpilast, on täidetud viimse võimaluseni ja tunditest osavõtuprotsent kõrge.

Tänapäeval kajab muusika kõigis Rootsi võimlemissaalides ja motsiooonihallides. Kuid mitte ainult muusikat ei toonud Ernst Idla välismaailma kaasa, vaid ka liikumisalase terminoloogia, mida ta hakkas looma kodumaal.

Idla avaldas hiljuti spordilehes "Idrottsbladet" seeria erialalisi artikleid, kust on näha, millisesse faasi liikumisteooria arenenud ja millist eriterminoloogiat selle edasiandmiseks läheb tarvis, Sama võis nentida paar aastat tagasi Bonniersi kirjastusel ilmunud raamatus, mille Idla oma töö kohta avaldas. Praegu kirjutab ta järgmist raamatut liikumisõpetuse alal.

Idla tegevusväljaks väljaspool kodumaad on peale Rootsi olnud veel Soome, Norra, Taani, Saksamaa, Prantsusmaa, Shveits, Argentiina, Brasiilia, Uruguai, Peruu, Mehhiko, Kanada, USA. Ühendriikides esines Idla ansambel esmakordselt kümme aastat tagasi rahvusvahelisel konverentsil Washingtonis. Ainuüksi möödunud aastal näidati televisioonis USA-s Idla tööd kümme korda, kaasa arvatud saadete kordamised. Ameerika, itaalia, jaapani ja teiste filmiühingute poolt valmistatud värvifilmid on jooksnud üle kogu maailma ja Idlal on olnud õpilasi 34 rahvusest kõigist maailma nurkadest.

Tänavu kevadel lõpetavad Idla juures kaheaastase erikursuse 16 instruktorit ja assistenti. Nende intensiivne väljaõppe on kestnud kaks aastat.

Saksakeelne suur "Maailma spordi ja kehakasvatuse ajalugu", mis ilmus aastal 1960, tõstab Eestiga seoses esile just Ernst Idlat kui loovat isiksust, kes maailma kehalisele kasvatusele midagi püsivat on annud. Sama teevad ka vastavad leksikonid teistes keeltes. Ernst Idla on valitud Kölni ülikooli juures tegutseva Carl-Diem-Institut liikmeks.

Selle laiaulatusliku töö juures ei tule unustada tema abikaasat pr.Leida Idlat muusikaloojana ja pianistina, kes muide oli Rootsi olümpiarühma muusikaliseks saatjaks Londoni olümpiamängudel 1948.

Ernst Idla laiaulatuslikku tegevust administreerib Idla Corporation Sweden, asukohaga Stockholmis, Skeppargatan 14. Selle tegevust juhib tema tütar, pr. Ingrid Idla-Thiederman. Ka teine tütar, pr. Daisy Idla-Nilsson töötab pedagoogina isa jälgedes.

Kalendaarselt saab Idla küll seitsmekümneseks, kuid testid näitavad, et ta bioloogiline vanus on midagi viiekümne ümber. Kuna ta õhtust õhtusse juhib võimlas isiklikult kõiki tunde, hoiab see teda noorusvärskena, reipana ja täies tegevusvormis.

V.P.

Karjääri alguses: Noor Ernst Idla oma tookordse abilise, Rootsis ülikooli lõpetanud võimlemispedagoogi Alice Vesterblomiga Eesti Mängudel aastal 1934 Tallinna staadionil.

Ernst Idla on ka praegu igal õhtul isiklikult juhtimas oma õpilasi võimlas.

IRA LÖFVANDER & CO AB

Surbrunnsgatan 29, 113 48 Stockholm

Tel. 32 21 40

För leverans i SSSR finnes ett begränsat antal bilar av märket "Moskvitsch 412 IE" (ny modell), totalpris kr. 14.036:—, samt "Zaporozhetz ZAZ 966", totalpris kr. 9.251:—.

OBS! Gäller endast t. o. m. den 11 juni 1971.

NYTT: Handdrivna stickmaskiner, totalpris kr. 436:15, bredd 880 mm, nålantal 175 st., vikt 8 kg.

Jüri Punno debüüt näitusel Torontos

TORONTO (EPL) — Huvitavaks ja meeldejääväks tutvuseks oli Toronto eesti kunstipublikule 46-aastase debütandi Jüri Punno esimene kunstinäitus Peetri kiriku saalis.

Väljapandud tööd, arvult saja ümber, äratasid tagasihoidlikus arvus kogunenud kunstisõpradele, ootamatu elamuse-maailma, sest Jüri Punno töödes on suur annus isikupärasust koos eesti linnade ja Kanada maastiku elustamisega. Kaugelt rohkem kui üks kolmandik J. Punno akvarellidest ja akvarell-temperatest kujutavad Tallinna, Tartu Pärnu jt. linnade vaateid mitte üldtuntud motiividena, vaid isikupäraselt nähtunauuest vaatevinklist nähtuna. Sama on kehtiv paljude Kanada maastikumotiivide kohta.

Uustulnuk Toronto eesti kunstivilejelejate hulgas seisab kaugel otsisklevast moderpismist, kaasa arvatud abstraktsest kunstirakendusest. Huvitav on selle juures märkida, et Jüri Punno tööde näitusel pole ühtki õlimaali.

Jüri Punno on pärit Tallinnast, kus ta sündis 3. jaan. 1925. Eestist lahkus ta 1942.a. saksa mereväes teeniva noormehena, elades kuni 1951.aastani Soomes, Norras ja peamiselt Rootsis. Stockholmis pühenmaaegselt rakenduskunstikuna tedas kunstihuviline noormees end juba teadlikult kunstile, olles tegev mitme suurettevõtte juures.

Asunud 1951.a. Torontosse, on Jüri Punno koguaeg töötanud rakenduskunstnikuna, olles praegu Freeman Mathies-Milne reklaami ettevõttes selle kunsti-direktoriks.

Toronto eesti kunstielu avaldustest on Jüri Punno seniajani peaaegu eemal seisnud, esinedes aastakümnete kestel ainult paaril korral. Esmakordselt toimus see Toronto Eesti Seltsi poolt ligemale kakskümmend aastat tagasi toimunud näitusel, kus J. Penno tuli rahvuslikul teemal korraldatud võistlusel oma maaliga kolmandale kohale. Järgmine esinemine oli mullu Kunstnike Koondise ülevaatenäitusel. Nüüdne J. Punno esimene iseseisev tööde näitus annab vaatajale rõõmustava pildi ühe seniei eemalseisnu kunstniku arenemisest ja väljakujunemisest isiksuseni ja talendini, kellega Toronto eesti kunstielus tuleb täie tunnustusega arvestada.

Jüri Punno alustas kunstiõpingutega Stockholmis.

Tänavused noortekursused TUNEESIAS ja TOFTAS

Tänavu korraldab Eesti Noortetöö kaks noortejuhtide kursust. Uudiseks on see, et ära jäänud Hollandi kursuse asemele on tulnud uus kursusepaik, mis on veelgi kaugem — Põhja-Aafrikas Tuneesias. Teine kursus toimub varasemate aastate eeskujul Gotlandil. Allpool andmed kursuste kohta meeldetuletusega, et registreerimise tähtaeg on juba 15. aprillil (aadress: Eesti Noortetöö, Drotfninggatan 85, 111 60 Stockholm).

TUNEESIA KURSUS
4.—11. JUUNINI

Kursuse asukohaks on Monastir Tuneesias mõne kilomeetri kaugusel Sousse linnast. Majutus ja sõök bungalowhotellis Skan's Club, milline asub otseselt liivase mereranna ääres. Hotell asub umal 47. hektaarilisel pargi ja lilleaia alal, kusjuures külaliste kasutada on swimmingpool, purjetamise kool, neli tennisväljakut, 3 võrkpalliväljakut, igaõhtused teatri ja kinoetendused jm. — kõik kuulub juba hinna sisse. Elamine toimub kaheinimese tubades oma vannitoa ja tualetiga. Hommikusöök, lunsh ja lõunasöök kas hotelli suures söögisaalis, kus saab valida ka hors d'oevres buffet või tuneesia restoranis tüüpilisi araabia spetsialiteete.On olemas ka oma rannarestoran, kus saab süüa tulel praetud tervest lambast jne.

Ka joogid on söökide juurde priid.

Lend toimub Scanairi DC-8 jet-lennukil ja reisi korraldus lasub Vingresor ölgadel — vaata lähemalt hotelli kohta Vingresor'i 1971.a. brozhüüris leheküljed 20 ja 68.

KURSUSTE KAVA:

Kursused toimuvad koostöös SIDAga ja seepärast käsitatakse arengumaade problemaatikat SIDA kohalikke Tuneesia ekspertide kaasabil.Lektorite ja loengute täielik kava pole veel lõplikult selge. Kindlalt teame, et peale Sida lektorite peab loengute seeria pedagoogilistest ja psühholoogilistest probleemidest Uppsala ülikooli pedagoogika docent Anatol Pikas. Eestiaineliste loengute osas on selgunud toimetaja J. Kokla, jur. kand. H. Mark ja fil.mag. R. Norvell.

TUNEESIA KURSUSE HINNAD:

Ise tuleb tasuda 200:- krooni kui sõitu alustatakse Kopenhaagenist,kes soovivad alustada lendu Stockholmist või Göteborgist — neil tuleb tasuda lisa lennupileti eest (anslutningsbiljett) kr. 80:-.

Kursuslased üle 25. aasta. Ise tuleb tasuda kr. 360:- lennates Kopenhaagenist, Stockholmist või Göteborgist maksab lisapilet kr. 80:-.

Ülejäänud osa sõidust ja elamiskuludest tasutakse Eesti Noortetöö poolt, kuna Vingresori broshüüri alusel maksab reis tegelikult Kopenhaagenist 610:- krooni, sellele lisanduks lennuväljamaks ja äraütlemiskindlustus kr. 23:- ning lisapilet Sthlm/Gbg kr. 80:-, seega kokku krooni 713:- (võrdle siin seda mida Sul enesel tuleb maksta olenedes Sinu vanuseklassile).

Tuneesia kursusest osavõtjate arv on piiratud 30 isikule.

Niipea kui peale registreerimisi on selgunud, keda kursusele vastu võetakse, saadame teate neile selle kohta. Peale seda teadaannet tuleb ühe nädala jooksul sisse maksta poole vanusele vastavast hinnast. Kui see maks pole saabunud, läheb vabanev koht edasi mõnele teisele soovijale. Kaha sissemaksu momendist on osavõtt kursusest siduv ka rahaliselt.

Teine osa tuleb tasuda hiljemalt kaks nädalat enne ärareisu Tuneesiasse.

Nendele, kes soovivad jääda veel üheks nädalaks Tuneesiasse puhkusele peale kursust —neile on see võimalus olemas.

Vingresor annab siin 40:- kroonise hinnaalanduse broshüüri hinnakirja alusel. Seega teise nädala eest tuleb ise maksta 320:- krooni (Vingresori hinnakirja alusel 360:- kr).

KURSUS TOFTAS

Varasemate aastate eeskujul toimub ka tänavu Eesti Noortejuhtide kursus Gotlandi saarel ajavahemikul 20.—28. juuni. Kursus on mõeldud eesti päritoluga noortejuhtidele oma tadmiste laiendamiseks nii eesti rahvuslikel aladel kui ka puht praktilistel aladel, millised vajalikud noortejuhtide jooksvas töös. Kursus on mõeldud peamiselt noortele kuni 25. aastat, kuid ka siin saab teha erandeid vajaduse korral.

Kursuse asukohaks on Tofta,mis asub Gotlandi saare populaarsemas suvituskohas liivasel mererannal,ei vaja kindlasti enam tutvustamist kuna varasemad Noortetöö kursused on selle koha muutnud nii tuntuks eesti nooruse hulgas nii Rootsis kui ka välismaal.

Kursuse kava saab olema sama ulatuslik ja kõrgetasemeline kui mullugi, see tähendab aga intensiivset tegevust kursusel. Varasemate aastate eeskujul jäetakse vabaks ajavahemik kella 12-nest kuni lõunasöögini, nii et seda aega saab kasutada päevitamiseks mererannas või suplemiseks. Tänavu saab mängida ka võrkpalli pansionaadi maa-alal.

Kursuslastel tuleb ise tasuda 40:- krooni kursuse maksuna, ülejäänud tasub Eesti Noortetöö. Tänavu maksab pansionaadis sõök ja elamine aga juba 50:- krooni ümber päevas. Noortetöö tasub ka laevasõidu grupipiletiga Nynäshamn — Visby ja tagasi. Ka sõit kodukohast Rootsi ulatuses kõige odavamat teed kaudu tasub Noortetöö.

Kursuslaste arv on piiratud 25-le osavõtjale.

Peale registreerumiste saabumist teatatakse neile kes on vastu võetud kursusele sellest kirja teel.

RIKS NORVELL

Kalapüügivõistlus METSAKODUS

Igaastane kalapüügivõistlus kevadisel pööripühapäeval oli Metsakodusse meelitanud poolteistkümmend vabaõhusõpra lähemast ümbruskonnast. Kuid isegi Närke pealinn Örebro oli esitatud. Et Metsakodu talliharja pidu toimus Alingsåsis eelneval ähtul, siis kasutasid kaugelttulejad Metsakodu vahejaama ja ööbimiskohana. Nii saadi kahekordne talu: lõbus pidupõhtu ja päev tervisele, mõlemad pealegi veel eesti nooruse hulgas.

Ilus ilm oli ka Luigejärve ahvenad teinud näljaseks. Teatavasti on ahven, tingituna oma õhupõie ahitusest tundelik ilma, eriti õhurõhu, muudatuste vastu, äärmiselt tujukas. Vahel näkkab kui hull — Metsakodu rekord on 41 prisket ahvenat umbes kahe tunniga — vahel vaatab ainult põlastavalt üle õla sikuti poole. Siis ei aita ei "ussi ega püssi rohi". Seekord ei jäänud keegi võistlejaist ilma. Ja ahvenad olid ilusad ja prisked nagu alati Metsakodus: järv on toiterikas.

Eriti röömustas kõiki et kalapüügivõistluse võitjaks ja Metsakodu hõbeahvena omanikuks järgnevaks aastaks tuli "noore metsa" üks sirgemaid kuuski, 16 aastane Peeter Nurmik Falköpingist.

Vaatamata oma noorusele on Peeter vana kalamees, keda iseloomustab vaheldusrikkus ja uute võtete kasutamine kalapüügil. See oligi mis Peetri osavate käeliigutustega ahvatlevaks tehtud balanssikutit — ka see püügiriist oli ebatavaline ja Peetri katsetuslusti vili — neelata püüdsid. Ja nii siputaski varsti seitse prisket ahvenat (300—700 grammi) Luigejärve jääl. Sellest jatkus meistrikohaks. Teiseks jäi I. Kajandi, kolmandaks J. Baumann ja neljandaks. I Valvet.

Noor kalapüügimeister Peeter Nurmik ja tema neli suuremat ahvenat. (Foto: I. Kajandi).

Maitsvat hernesuppi võileibadega ja kohvi kringliga pakkusid Agnes Kajandi, Marta Nurmik ja Hella Eiber, neile aitäh! Metsakodu tegevusaasta 1971 algas paljutõotavalt!

ILMAR KAJANDI

Talihari Alingsåsis tõi noori kokku mitmetest linnadest

ALINGSÅS (EPL) — Mesakodu Taliharjapidu, mida peetakse vaheldumalt alati uues eestlaste keskuses, kujunes seekordki mõnusaks ja hoogsaks kokkutulekuks Alingsåsis päev enne kevade algust. Väljaand Metsakodu esimehe avatervituses, et "kui muhamed ei tule mäe juurde, siis tuleb mägi muhamedi juurde", vastas samuti tõele, kuna Alingsåsi eestlaskond jäi nimetatud peol vähemusse väliskülaliste hulga juures.

Metsakodu esimees Ilmar Loorand tervitas.

Neud tuli kõikjalt. Bussitäis noori ja noortesõpru Göteborgist, teine buss Boråsist, rääkimata eraautodest igast ilmakaarest. Isegi Örebrost oli kohal 7 inimest! Kui seni igal Taliharjapeol on olnud oma ilme, siis seekordset võiks nimetada noorte peoks, sest noored domineerisid nii laval kui saalis. Ka peokava oli tihe ja noorulik. Kohe pärast avatervitust Ilmar Loorannalt esitas Jüri Baumann Arvi Moori poolt kirjutatud Taliharjapeoproloogi. "Pärnu" lipkond, mille liikmed paiknevad Boråsis ja Alingsåsis, kandis ette põimiku eelmise aasta tegevusest. Üldjuht Sigrid Põdrus oli suutnud "pärnakad" tegevusse rakandada kõige pisemast kuni kõige suuremani, kõiki oma võimete kohaselt. Aplause oli ohtralt.

Vahepalana jutustas Metsakodu kalastusringi esimees Ilmar Kajandi kalapüügivõistlusest ja "hõbeahvenast", mille järele toimus humoorikas võistlus kalapüügiriistadega. Võitis Ivar Valvet Örebrost.

Järgmisena tuli lavale "Tallinna" lipkond Göteborgist. Hoogsaid laule esitasid gaidiealised kui ka vanemgaidid Leena Aderi juhtimisel. Lõuriööm ja distsipliin olid haruldased nii kuluda kui näha. Aplausidel polnud piiri. Lisapaladest ei pääsetud. Siis tuli gaidide poolt esitatud "jazzballett", mis polnud sugugi ainult kondiväänamine, nagu arvas teadustada lipkonna juht Aksel Ojasoo. Seda oli tõesti väärt vaadata! Ja lõpuks, juba suurel põrandal — lipkonna rahvatantsijad viie paariga Andres Merelaidi pilli saatel. Nägime tantsuröömu, noorust, toredaid rahvariideid ja hoogu. Aitäh!

Alingsåsi eesti seltskond omalt poolt oli teinud kõik, et kaasa aidata peo heaks kordaminekuks. Nende poolt korraldatud loterii müüdi läbi paari tunniga, maitsvad olid võileivad ja kõik muu einelauas.

Sellepärast oli teretulnud Metsakodu-poolne meelespidamine mälestusesemete üleandmisega kõigile suurevaevanägijatele kohapeal. Tantsumuusika, mille eest hoolitses noorte orkester Göteborgist, oskas köita nii noori kui vanu. Tantsupõrand oli pidevalt rahvast täis. Tänusõnad nii esinejatele kui külalistele lausus korraldava toimkonna ja Alingsåsi eestlaste nimel Arvo Palmisto, lootes et jällegi tagasi tullakse Alingsåsi!

Parim eesti hokimängija

Kanadas Nova Scotias on 21-aastane eesti noor Mihkel Oja, kes õpib neljandat aastat Antigonishi St. Xavier ülikoolis kujunenud Kanada idaranniku hokiliiga üheks parimaks mängijaks. Liigas võistlevad 10 ülikoolimeeskonda.

Käesoleval hooajal on esimese 10 mängu järele tema kontos 14 väravat ja 12 väravasöötu, mis 26 punktiga annab talle koha liiga kümne edukama mängija seas.

Muidu oli ta 19 väravaga oma meeskonna suurim väravalööja. Kaks korda on ta nelja aasta jooksul arvatud ülikoolide "All star" meeskonda ning oma esimesel õppeaastal anti talle parima debüütmängija (rookie of the year) nimetus paremääre kohal.

Jäähoki on Kanada idarannikul sama populaarne kui igal pool mujalgi.

Mihkel "Mickey" (selle nime all on ta tohkem tuntud) Oja alustas hoki mängimist juba väikese poisina. Tema gümnaasium tuli kaks korda Nova Scotia koolide meistriks ning meeskonda kuulus Mihkel. Nüüd seisab Mihkel Oja küsimuse ees, kas õppida edasi, milleks annavad põhjust head õppetulemused ülikoolis, või proovida õnne elukutselise kokimängijana? Ja selleks ei puudu väljavaated. St. Louisi" Blues" ongi juba huvi osutanud Oja vastu.

"Blues" kuulub teatavasti Kanada Nationaalliiga (NGL) Lääne grupi tugevamate meeskondade hulka.NHL suurklubid värbavad endile järelsuurklubid värbavad endile järelkondadest üle kogu Kanada. Ka Atlandi provintsid on andnud NHL-i mitmeid mängumehi.

Üliõpilaspäevad Saksamaal

Üheageselt Balti Kristliku Üliõpilaskonna aastakongressiga leiavad aset ka selleaastased üliõpilaspäevad 19. kuni 22. maini Annabergi lossis Bad Godesbergis. Osavõtu õigusliku on eesti üliõpilased ja kahe viimase klassi gümnaasiumide õpilased kõikidest maadest.

Osavõtjatele on päevade vältel samas prii korter koos einega ja neile tasutakse ka sõidukulu Saksa Liiduvabariigi piires. Et ööbimiskohtade reserveerimiseks õigeaegselt ülevaadet saada, palutakse osavõtust huvitatuil endist võimalikult koheselt teada aadressil: Baltischer Christlicher Studentenbund, 532 Bad Godesberg, Schloss Annaberg.

Pudemeid

● **Noortemaleva Jüripäeva-ringkiri** ülendustega saadetakse välja 19. aprillil.

● **Maailmalaagrisse sõitmise esindusvormile** ülirietuse kavandamise võistluse tähtpäevaks on 1. mai.

● **Eesti Gaidide Liidu arvande järele** oli liidul kõigi malevate kohta 934 liiget. Suurimad üksused olid malevad Kanadas (293), Rootsis (256) ja USA-s (231).

● **Rajuritele korraldatakse jalgratmatk** 1. augustist kuni 7. augustini Karlstadist Metsakodusse. Matk on 270 km pikk. Metsakodus algab just siis maleva laager. Asja organiseerib Mart Kikerpuu.

● **Leerilaager Metsakodus** toimub 11 juulist kuni 1. augustini. Leeriõpetus on nii ev. luteri kui ka ortodokskiriku liikmetele.

2 suvipäeva Saksamaal

MÜNSTER (EPL) — Saksamaa Eestlaste Keskkomitee korraldab ka 1972 a. suvel kaks eestlaste suvipäeva — üks Põhja-Saksamaal juunis ja teine augustis Lõuna-Saksamaal, nädal enne Münchenі olümpiaadi algust. Täpsed kohad ei ole veel määratud.

Teatavasti toimub eestlastel tänavu Saksamaal ainult üks suvipäev ja seda nimelt 3. juulil Schwetzingeni lossis, kus selle läbiviijaks on Heidelbergi Piirkonna Eesti Rahvuskoondis. Suvipäeval esinevad ka rahvusvaheliselt kuulsad muusikalised koomikud, parodistid vennad Jõgimarid — Rolly & Arry. Peoköne peab Keskkomitee esimees J. Västrik.

METSAKODU UUDISMAA
POSTIÄRVE 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Jamboree Jaapanis

TOKIO — Tänavune skautide maailmajamboree toimbus suvel Jaapanis kuulsa Fudzhijama vulkaani jalal. Jamboree on järjekorras kolmeteistkümnes ja sellest võtab osa 23 tuhat skauti 100-st maailm ariigist.

Viie jalaga vene konn

MOSKVA — Tass teatab, et Tadzhikistani loodusteaduslikus muuseumis olevat nüüd suure haruldusena viie jalaga konn, milline elukas leitud Afganistani piiri lähedalt riisipõllult.

Lisatakse, et Kesk-Aasias esinevat mõnikord kahe peaga madusid, kuid viie jalaga konn olevat juba tõeliseks haruldu seks.

Isegi Venemaal, kus au sees on viisnurk...

Igavene elu

Algus lk. 1

na integratsiooni vördsetel tingimustel: et need minoriteedid, kes tahavad säilitada oma kultuuri omapärasust, arendaksid seda ja töötaksid kultuurselt. Na nad peaksid ka avalikult deklareerima: et saaks töötada edasi samadel tingimustel nagu kõik teised tulumaksu tasuvad indiiviidid siin maal. See tähendab, et kahekümne, kahekümneviie aasta jooksul kogutud maksusummadets saaksid ka minoriteedid oma kultuursete vajaduste heaks. See võimaldaks, näit. saamidele, tegeliku samavördsuse arenguks, kaasa arvatud saami ülikooliharidus.

— Siin ei ole vaja mingeid kamhagruppe, vaid parlamentaarset arusaamist vastastikku ja ehtsat usaldust, ja — võibolla — väheke ka inimlikkust.

Gunars Irbe küsib lõpuks:

— Kus on Rootsi uhked demokraatlikud traditsioonid, kui on tegemist selliste küsimusasetustega?

†

Kallis öde, tädi ja onutütar

Marta Port

n-ra Meyer

* 20.11.1894 Iklas
† 13.03.1971 Tartus

Mälestavad

ELLA ja OLAF
HERTA ja MADLI

†

Kodumaal surnud armast venda

Voldemar Jääger'it

* 10.10.1912 Põlvas
† 29.03.1971 Tallinnas

mälestavad leinas

öde ELFRIEDE NIELSEN perekonnaga
öde ANNA PLAKK perekonnaga
Rootsis
ÖED PEREKONDADEGA Eestis

Kas kaitseb?

Algus lk. 1

censini ülikooli. Ka see ei vasta inimõiguste deklaratsioonile.

Kuid tuleb meeles pidada, et N. Liit keelab konsekventselt oma kodanikele vaba väljapääsu — viimasel ajal on rohkesti kirjutatud just juutide situatsioonist. Kuid see puudutab ka teisi rahvusi, näit. eestlasi, lätlasi ja leedulasi.

Küng juhib tähelepanu, et ka juutide väljapääsuküsimuste arutamisel on sageli nimetatud ka Riiat ja teisi Balti linnasid. Ja toob siis oma neli näidet:

● **Keeleteadlane Jonas Kazlauskas Vilniuse ülikoolist,** keeleteaduskonna dekaan ja kompartei liige kutsuti a. 1968 ametlikult külalisprofessoriks USA-sse Pennsylvania State University juurde. 1970 tuli vastus, et professor ei saa kahjuks tulla. Kazlauskas sai 1970 a. suvel teada alles, et ta on "vastanud eitavalt" kokkusaamisel ühe USA-teadlasega N. Liidus — tema eest olid ametvõimud vastanud ilma temalt üldse küsimata. Ta protesteeris teravalt ametlikul pool. 8. oktoobril 1970 kadus Kazlauskas ja 14. novembril leiti ta laip Vilniust läbivast jõest Neris. Pika vaikuse järele tuli kommünikee: arstid ei ole leidnud vägivalla jälgi, tõenäoliselt on mees endalt ise elu võtnud. Kas ta mõrvati, või võttis ta elu ähvarduse ees, et ta pannakse hullumajja, nagu see on juhtunud varem protesteerivate kultuuriinimestega?

● **46-aastane leedulane Pranas Brazinskas ja tema 15-aastane poeg Algirdas** kaaperdasid 15. oktoobril m.a. nõukogude siselennuliini lennuki ja saabusid Türgisse. Käsikähmluses kalialetungivate meeskonnaliikmetega lahti lainud relvolvri kuuli rikoshett tabas vene stjuardessi, kes sai surma. N .Liit on energiliselt töödelnud Türgi valitsust, et mõlemad välja antaks, et selle läbi näidata, kui lootusetud on kõik väljamurdmiskatsed. Türgi kõhkleb ja ei ole senini lõplikku seisukohta võtnud. Bradzinskas oli varem kümneks aastaks mõistetud sunnitööle ja küüditatud Uzbekistani, kuna teda süüdistati metsavendade abistamises. Venelased on esitanud türklastele tema suhtes igasuguseid kriminaalsüüdistusi, m.h. raha varastamises oma tööandjalt. Türklastele, kui nad isa ja poja välja annavad, langeb vastutus, kui need surma mõistetakse vastavalt nõukogude seadustele. Türgi kõrgeim kohus leidis teatavasti, vastupidiselt eelmistele instantsidele, et leedulane "ei ole poliitiline põgenik"...

● **Simonas Kudirka** hüppas 23. novembril 1970 ära nõukogude kalalaevalt USA vetes, pääsedes USA valvelaeva "Vigilant" pardale. Laevad olid hetkel kõrvuti. Kudirkas küsis asüüli, kuid kapten sai oma lähemalelt ülemustelt käsu mees venelastele välja anda. Need löid USA laeva pardal Kudirkase meelemärkusetuks ja viisid ta oma laevale tagasi. Läänes ei teata, mis temaga edasi sai. Ühelt poolt on väidetud, et ta on surnud, teiselt poolt, et ta on vaba ja hästi võetud, tema asemel pandud vene laeva kapten kinni. See viimane teade tuli Moskvast ja näib olevat katse takistada Kudirkast märtri tegemist läänes. Ka Kudirka puhul esitati süüdistus, et ta on varastanud raha...

● **34-aastane leedulane Vitautas Simokaitis ja tema 21-aastane abikaasa** püüdsid 9. novembril mööda nud aastal sundida Aerofloti siselennu-lennukit lendama üle Läänemere Rootsi. Meeskond sai neist jagu ja nad seati kohtu ette. Simokaitis mõisteti surma, naine sai 3 aastat vangilaagrit. Hiljem muudeti mehe karistus 15-aastaseks sunnitööks.

Andres Küng juhib tähelepanu, et kõik need juhud on seotud N. Liidu takistustega kodanikele väljareisimiseks. Nende takistuste püsimisel võib juhtuda ka edaspidi desperaatseid põgenemiskatseid.

Kuidas käitutakse nendega, kes pääsevad läbi raudeesriide, või antakse nad välja maale, kus nad ristkeerivad surmanuhtlust, küsib Küng.

Vestlus naiskoorijuhi HILMA NEREPIGA

"Laul teeb rinna tööm saks..." neid tiivustavaid sõna tunneb meist küll igaüks. Laul on ka neljakümne aktiivse naiskoori liikme tõeliseks energiaallikaks ja sedan eriti praegu, kus on käimas viimased harjutused esimeseks isesiesvaks kontserdisk laupäeval 17. aprillil. "Koor töötab alati suure entusiasmiga. Mulle isiklikult valmistab see palju rõõmu, et huvi on nii suur", ütleb koorijuht Hilma Nerep-Mossin jutuajamisel "Eesti Päevalehele".

Kui koor kahe ja poole aasta eest oma tegevust alustas koosnes see vaid 14-nest lauljast. Praegu on aktiivseid liikmeid 40, kuigi nimekirjas seisab neid rohkem. Koorijuhi sooviks edaspidise tegevuse suhtes on suurendada selle koosseisu, kaasa tõmmates ülikoolialisi noori, et kustutada generatsioonide vahet; ühtlustada koori kõla, tasakaalustada häälterühmi, arendada koori rohkem tehniliselt, ja täiendada repertuaari moodsate eesti lauludega.

"Meil oli raskusi uusi lauljaid esimesteks (kõrgeteks) ja teisteks (madalamateks) sopraniteks jagada", jätkab koorijuht. "Kõik sopranid, kes meile tulid, olid enne peamiselt laulnud segakooris. Eriti neil, keda üle viisin teise soprani gruppi, oli raskusi saatehääli ära õppida. Aga meil on palju ilusat häälematerjali ja häid soliste, näiteks Helvi Klement, Koidu Ventser ja Erna Klemmer, kes varemalt oli Göteborgi koori üks parimaid soprane. Teatud lünk tekkis tuntud noore rahvalaulu viljeleja Reet Henriksoni lahkumisega aastaks Saltzburgi edasiõppimise otstarbel, kes on ka hea saatja gitarril.

Edasi kuuleme, et enamus koorilauljaist on töötajad naised. Vaatamata kahekordsele koormusele tööl ja pereemadena kodus, käivad kõik usinasti kaks korda nädalas õhtustel proovidel. Lähematest tulevikuplaanidest mainib Hilma Nerep kontsertreisi Soome, mis toimuks hiljem tänavu kevadel. Kutse on saabunud esinemiseks Jyväskülasse sealse pedagoogilise instituudi õppejõu Leo Võrgu poolt. Viimane on helilooja Enn Võrgu poeg ja oli omal ajal akustika õpetaja Tallinna konservatooriumis. Ta on ka spetsialist eesti keele foneetika alal ja suur muusikahuviline. Edasi on kooril kavas esineda Lõuna Rootsi eestlaste suvepäeval ning sügisel Göteborgis sealse Naiskoori kutsel.

Küsimusele, kas Hilma Nerep kunagi pole kahetsenud, et paljutõotava kontsertpianisti karjääri vahetas muusikaõpetaja praktilise ja kindlapalgalise elukutse vastu, ütleb viimane, et määravaks teguriks oli muutunud olukord väörale maale põgenedes. Tal jäi küll Tallinna konservatoorium pooleli, aga selle eest lõpetas siin Rootsi muusikaakadeemia muusikapedagoogi, n.n. "muusikdirektöri" diplomiga. Allakirjutanu mäletab nii selgesti 1942. aasta hilissügise raadioülekannet "Estonia" kontsertsaalist, kus 17. aastane Hilma oli Franz Liszti klaverikontserdi briljantne solist Olav Rootsi juhatusel. Saatuslikul kevadtalvel 1944 mängis ta oma isa Verner Nerepi taktikepi all tunnustatud pianistina Beethoveni klaverikontserti, kuna paljud teised temaealised tollal alles maadlesid sõjaolukorrast tingitud kiirendatud gümnaasiumi lõpetamise muredega...

Nüüd on Hilma Nerep-Mossin juba neli aastat end täiesti pühendanud kodule ja oma toredate kaksikute, poja ja tütre, kasvatamisele. Viimane muusikaõpetaja koht oli tal ühes pealinna soliidsemas eraõppeasutuses, Whitlockska koolis. Koduste kohustuste kõrval ei ole andekas ja mitmekülgne helikunstnik loomulikult jätnud oma kutsumuse sõõti. Vastupidi — oleme teda näinud esinemas rohkemgi kui varem. Ta on Stockholmi Eesti Meeskooriga teinud kaasa Lennu Läände, et olnud saatja ja solist ning eelkõige Stockholmi Eesti Naiskoori tulihingeline dirigent. Tema juhatusel on see noor lauljate rühmitus ennast juba suutnud enne iseseisvat debüütkontserti õigel mitmel üritusel meie publiku südamesse "sisse lauldа". Kohe pärast seda tähtsat üritust vahetab aga Hilma Nerep taktikepi klaviatuuri vastu ja sõidab Meeskooriga Helsingisse, kus 24. aprillil on nende kontserdi solistiks Ed. Tubina helinditega.

Naiskoori praktilise mured ja toimetused lasuvad kuueliikmelise juhatuse õlul, eesotsas koori esinaise Muusa Eriessoniga. Tema teeneks on ka kontakti võitmine Käbi Lareteiga, kes kohe nõustus tulema debüütkontserdi solistiks. See on meie rahvusvahelise kuulsusega kontsertpianisti üks viimaseid esinemisi Rootsis enne suurt turneed Ameerika Ühendriikides ,kuhu ta lendab maikuu alul. Käbi Laretei esitab Franz Schuberti "Moments musicaux" ja "Impromptu Ess-duuris".

Jutujamist Hilma Nerepiga katkestavad — mitte õrnad lauluhelid ega kilkavad lastehääled — vaid tugevad haamrilöögid. Perekond Nerep-Mossini Täby-villas on juba neli kuud häimas ümberehitamine ja remont. See on küll rahuliku koduse elu veidi segamini löönud, ent Hilma vastutusrikast koorijuhi tööd mitte põrmugi suutnud häirida. Laul teeb ju rinna rõõmsaks ja ületab kõik argipäeva takistused ning leevendab elumured. Seda kogeme kindlasti ka eelolleval kontserdil pealinna väikeses kontsertsaalis, kuhu juba enne pühi üle poole piletitest olid välja müüdud.

KARIN SAARSEN

Hilma Nerep

VISKI VÕIDAB "VINO"

ROOMA — Itaalia võimud tunnevad muret selle üle, et itaallased hakkavad üha rohkem jooma viskit ning teisi kangemaid alkoholiseid jooke. Varematel aegadel on itaallased olnud küll suured veinijoojad, kuid viina tarvitati väga tagasihoidlikult. Nüüd on viski läbimüük hea aasta jooksul 20 protsendi võrra suurenenud ja seoses sellega kardetakse alkoholismi probleemi suurenemist.

Viskit on itaallastele jooma õpetanud peamiselt ameerika turistid ja samuti on nüüd see elanikele paremini kättesaadav üldiste palgaolude paranemise tõttu. Ametivõimud on lubanud alustada energilist kampaaniat viinajoomise pidurdamiseks. A. 1968 andmete kohaselt on alkoholi tarvitamine kõige suurem maailmas Prantsusmaal — 28 kg puhast alkoholi iga elaniku kohta aastas. See on 40 protsenti kõrgem kui Itaalias, kaks korda kõrgem kui Saksamaal, kolm korda kõrgem kui Inglismaal, USA-s ja Belgias ja neli korda nii suur kui Rootsis ja Taanis. Prantsusmaa alkoholi kogutarvitusest moodustab vein 70 protsenti.

Eino Roode 50-aastane

23. aprillil tähistab Hollandis, Rotterdamis, oma 50-a. sünnipäeva sealse Eesti Seltsi sekretär Eino Roode.

Juubilar töötas Eestis politseiametnikuna ja elas kuni 1967.-aastani Saksamaal Geislingenis ja oli enne Hollandisse asumist mõnda aega Münsteris Keskomitee asjaajajaks. Ta oli korduvalt ka laste suvekodudes õpetajaks kasvatajaks ja rahvatantsutrupile tubliks pillimeheks ning teaks ehismahatööde tegijaks.

Kirjanduslik pärastlõuna Stockholmis

Eesti Kultuuri Koondise korraldusel toimub pühap., 18. apr. kl.17 Eesti Majas kirjanduslik pärastlõuna.

Kavas on dots. H. Salu ettekanne "Ilukirjanduse hindamisnormidest — väärtuslik ja alaväärtuslik kirjandus". Uusloomingut esitavad R.Kolk, E. Nõu, H. Nõu, A. Roos ja L. Tuulse, Muusikalises osas tähistatakse helilooja Kaljo Raidi 50-ndat sünnipäeva, kelle loomingust köneleb Harri Kiisk. Solistina on palutud esinema Kaljo Raid (tshello).

Kirjandusõhtul toimub ka auhinna üleandmine käesoleva aasta EKK Kultuurifondi laureaadile — dots. Herbert Salule.

Raskusi punahiinlastega Kanadas...

OTTAWA — Kanada julgeolekupolitsei — RCMP — ülem W. L. Higgit avaldas Ottawas parlamendi alamkojas diplomaatilise esinduse rajamine Ottawasse toob tõenäoliselt paljud Hiina kommunistlikud agendid Kanadasse. Ta avaldas seda oma arvates parlamendi justiitskomiteele.

...ja Tshiilis

SANTIAGO — Tshiili uus marksistlik valitsus seisab omamoodi probleemi ees. Puna-Hiinaga soovitakse sõbralikke sidemeid, kuid see ei lähe nii kergesti. Pärast seda kui president Salvador Allende andis Pekingi rezhiimile diplomaatilise tunnustuse, lahkus Rahvusliku Hiina saadik maalt, kuid andis saatkonnahoone, mis osteti Hiina poolt enne Teist maailmasõda, Tshiili Vähihaiguste Instituudile haiglana kasutamiseks. Pekingist saadetud saadik nõuab seda nüüd tagasi, kuid Allende vastasrindlased Tshiili parlamendis on otsustanud seda iga hinna eest blokeerida.

Kohaliku elu

STOCKHOLM

Tall. L. I Tütarl. gümnaasiumi (III) endiste õpilaste ja õpetajate kokkutulek toimub laupäeval, 24. apr. kell 14.30 Eesti Majas. Registreerida tel. 21 81 34.

KRIKIKKI teatel

VABARIKUD

Göteborg. Smyrna, Parkgatan 1, jumalateenistused 13, 14 ja 15 pariilil kl. 19. Jutlustab Kaljo Raid Torontost.

Vaba eestlaskonna informatsioonileht

EESTI PÄEVALEHT

Ilmub kolmapäeviti ja laupäeviti

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

TELEVISION 1

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:

10.00 Kirkko neuvostoliitossa. Venäjän ortodoksisen kirkon asema maailman vanhimmassa kommunistivaltiossa.
Kyrkan i Sovjetunionen. Den ortodoxa kyrkans ställning i världens äldsta kommuniststat.
Textat på svenska.

10.30—11.00 Kesä kaikilla. Kuvakertomus nuorten vapaasta kesästä 1970. Leireiltä, rannoilta, rippikoulusta, pop-juhlista — kortti nuorilta vanhemmille.
Sommar för alla. En skildring av ungdomens fria sommar -70.
Textat på svenska.

16.30 Vildmarksliv i Sierra Nevada. Ur Walt Disneys serie om djur och natur. Färg

17.10 Framtidens bostad. Får vi anpassbara lägenheter om vi vill ha det?

17.40 Vecko-nytt för hörselskadade.

17.55 Helgmålsringning. Från Kumla kyrka i Närke. Färg

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Cirkus. Tony Curtis presenterar en galaföreställning med internationellt kända artister inspelad på Cirque d'Hiver i Paris. Färg

18.50 Drömmen. En björnunge i fångenskap drömmer om friheten.

19.05 Nu seglar Pip-Larssons. I farleden. Färg

19.20 Det händer i ettan. Färg

19.30 TV-nytt, väder.

19.45 Hvar 14:e dag. Färg

20.05 På parkett. Lasse Holmqvist presenterar en känd profil och dennes önskeartister.

21.15 The magic box — exposé över televisionens historiska utveckling. Medverk: Hans Caldaras, Francis Cowan, Ardy Strüwer, Sylvia Vrethammar, Monica Zetterlund och Lasse Aberg. Färg

22.00 TV-nytt, väder.

22.05 April in Paris. Gamla låtar med Putte Wickmans Storband, Nannie Porres och Finn Albert. Färg

22.30 Hawaii fem-noll — amerikansk kriminalserie med Jack Lord, James MacArthur, Kam Fong och Zulu. Färg

23.20—00.15 Grekisk-ortodox påskmässa från St Nikolaus kyrka i Tammerfors. Ärkebiskop Paul av Karelen och Finland officierar. Kyrkokör.

TELEVISION 2

15.00 Choji — Japansk familjeskildring från 1968.

15.50 Sommar i Narita — japansk dokumentärfilm om konflikterna kring byggandet av en ny storflygplats nära Tokyo.

17.35 Familjen Ashton. Del 21: En hjälte välkomnas. Färg

18.30 Järnvägens riddare. En dråplig färd genom Kanada med Buster Keaton vid spakarna. Färg

18.55 Väder, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 The Birgitta Andersson Show. Påsksmällar med Birgitta Andersson, Gösta Ekman och Olle Holmqvists orkester. Färg

20.05 En röst ur det förgångna — program om upptäcktsresanden och politikern Sven Hedin, byggt på hans egna uttalanden och skrifter. Av Olle Häger och Hans Villius.

20.45 TV-nytt.

20.50 Den tredje mannen — engelsk långfilm från 1949 med Joseph Cotten, Alida Valli, Orson Welles, Trevor Howard, Bernard Lee, Paul Hörbiger.
Inte lämplig för barn.

22.30—23.20 En kväll med Burt Bacharach och hans vänner Joel Grey, Sacha Distel och Dionne Warwick. Färg

TV Söndag

TELEVISION 1

9.30 Se det du inte hör. 7. Tomas kommer på besök. Färg

5.45 Guten Tag, 25.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:

10.00 Uutisvikko.
Nyhetsveckan.
Enbart på finska.

10.20 Mitä mieltä olette rakkaudesta? Ritva Oksanen esittää lauluja ja ajatuksia rakastamisesta ja rakastamisen vaikeudesta. Musiikki Olle Wiberg.
Om kärlek — Ritva Oksanen Show. Sånger och tankar kring ett outtömligt ämne. Musik: Olle Wiberg.
Textat på svenska.

11.00—12.15 Högmässa från St. Görans kyrka i Stockholm, kyrkoh. K.-E. Svärd. Liturg: kommunister W. Hedin. Körled: O. Bodén. Org: S. G. Schönberg.

16.25 Öar i blåsväder. "I frackklätt sällskap". Sven Gillsäter från Falklandsöarna. Färg

17.00 Barnens önskerepris. Delvis färg

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Bara en katt — film om katten Moussie och hennes ungar.

18.30 Så började trettiotalet. Gardar Sahlberg berättar om hösten 1932.

18.45 Länspumpen — frågelek med Lars Orup och länslag. Färg

19.30 TV-nytt, väder.

19.45 Symfoni och pop. Sista satsen av John Lords Konsert för symfoniorkester och popgrupp spelas av The Royal Philharmonic Orchestra och Deep Purple. Från Albert Hall i London. Färg

20.00 Fadern — pjäs av Strindberg. Regi: Alf Sjöberg.
Färg

21.30 Religionskrig — BBC-program om två familjer i Belfast. Del 2: Katoliker. Färg

22.00 TV-nytt, väder.

22.05—22.55 Det där med våren — underhållning med Shirley Bassey, Noel Harrison, Bobbie Gentry, Goldie Hawn och Rod McKuen. Färg

TELEVISION 2

16.30 Målet gäller: Äktenskapet. Skall vi avskaffa äktenskapet? Pro-
16.30 Målet gäller: Äktenskapet. Skall vi avskaffa äktenskapet? Programledare: Per Gedin.

17.50 TV 2-krysset — lösning och vinnare presenteras. lärg

18.00 Insändaren.
Textat för hörselskadade.
Söndagssagan:

18.30 1. Jeanette. Hatte Furuhagen läser två sagor av E. Ionesco. Färg.
2. Mats' farfar. Saga av Max Lundgren med teckningar av Fibben Hald. Färg

18.55 Väder, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Bruksanvisning till ett helautomatiskt parkeringshus eller **Den lille mannen med poletten.** Satirisk kortfilm av Claes Lundberg om en man som försöker parkera sin bil i Europas största parkeringshus i Skärholmen. Färg

19.30 TV 2-krysset. Korsordstävling till förmån för Radiohjälpen med Carl-Uno Sjöblom och Lena Söderblom. Färg

20.00 Cliff på Skansen. Cliff Richard på Sollidens scen tillsammans med Hank Marwin sam tengelska och svenska musiker. Färg.

20.45 Titta på tvåan. Gästväljare: Lars Forssell. Färg

20.50 "Helvetet är att bli missförstådd". Samtal med Olof Lagercrantz, Dagens Nyheters chefredaktör.

21.30 TV-nytt.

21.35 Möte med Conor Cruise O'Brien. Ulf Gudmundsson intervjuar Conor Cruise O'Brien, författare till kvällens TV 2-teaterföreställning Herodes försvarstal.

21.45 Herodes försvarstal — pjäs av Conor Cruise O'Brien.

TV Måndag

TELEVISION 1

15.50 John Ericsson — segraren vid Hampton Roads — svensk långfilm från 1937 med Victor Sjöström, Märta Ekström, Anders Henrikson, Hilda Borgström, Carl Barcklind, Marianne Aminoff, Kotti Chave och Edvin Adolphson. Regi: Gustaf Edgren.

17.20 Städse på Sion jag tänker. Om T.B. Barrat, pingstväckelsens apostel i Norden. Medverk. pastorerna Lewi Pethrus och Knut Petersen, Göran Stenlund m fl. Programled. Per Helin.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Hemma på annandan — TV-magasin med Ria Wägner.

19.00 Ädel småländsk orgelklang. Anders Bondeman spelar på orglarna i Skirö, Lannaskede och Flisby kyrkor. Färg.

19.15 Nu seglar Pip-Larssons. Avskedet. Färg.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Plötsligt medan Harry levde — film av Per Gunnar Evander om en pensionerad järnvägar. I rollerna Olle Westin, Gunnar Bylund, Elisabeth Grönkvist, Svante Odqvist, Veronica Björling och Hans Jonstoij.

20.45 Här är Tom Jones. Show med Sammy David jr, Norman Maen Dancers, Big Jim Sullivan m fl. Färg.

21.30 Sportspegeln.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.05—23.05 Nattpass — kriminalfilm krnig ett taximord i det vintriga Malmö. Manus. B. Hampel. Regi och bearb. L. Krantz. Översättn. Birgit och M. Edlund. I rollerna: Åke Jörnfalk, Svenolof Bern, Ove Stefansson, Lena Dahlman, Stig Törnblom, Elsa Winge och Claire Wikholm.

TELEVISION 2

18.00 TV 2-krysset — korsordstävling till förmån för Radiohjälpen med Carl-Uno Sjöblom och Lena Söderblom. Färg.

18.30 Catweazle — äventyrsserie. 10. Det mystiska huset. Färg.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Sportnytt.

19.30 Naturväktarna tittar på insända filmer. I panelen: Nils Dahlbeck, Carl Edelstam, Pelle Palm. Programled. Torgny Swiss Östgren. Färg.

20.00 Ryttartävlingar i Dortmund. Final för elitryttarna : Championat von Dortmund. Anders Gernandt.

20.40 TV-nytt.

20.45 Sju plus sju. För ett antal år sedan gjorde det engelska TV-bolaget Granada ett reportage, där man lät några engelska sjuåringar redogöra för sin syn på livet, sina framtidsplaner osv. Sju år senare har man nu åter uppsökt samma ungdomar. Färg.

21.40 Kvällsöppet — Gun Allroth med gäster.

TV Tisdag

TELEVISION

Skol-TV:
5.45—10.00 Fysik åk 7. 1. Elektricitet.
För småbarn:
16.30—17.00 Sam och den förtrollade bollen. Färg.

11.00 TV-nytt, meddelanden.

15.05 Belovezjskogen — ett gammalt naturreservat. Färg.

18.25 Guten Tag. 26.

18.40 Musik på fritid — om körsång i Nacka musikskola. Färg.

19.00 Ville, Valle och Viktor upptäcker Sverige. Mysteriet med de försvunna frågorna.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Mode. Varför tycker vi att en viss bild är "bra"? Varför "tycker vi om" en viss sort smusik och varför tycker vi att vissa kläder är "snygga"?

20.40 Insyn.

21.10 Är tusen — italiensk skälmhistoria. I rollerna: Franco Parenti, Carmelo Bene, Giancarlo Dettori m fl. Färg.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.05—22.20 Bilen, trafiken och jag. 12. Motorvägskörning.

TELEVISION 2

18.30 Undervattensvärld — film från Karibiska havet om undervattensfotografering. Färg.

18.55 Vädret, meddelander

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Rataťaa eller The Staffan Stolle Story — svenskt filmspex från 1956.

21.15 TV-nytt.

21.20 Dokument utifrån.

21.50 Kvällsöppet — Gun Allroth med gäster.

TV Onsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
8.30—8.50 Vad händer i svenskt näringsliv. 1. Åbylund — Wimautorp.
12.45 Konst- och musikhistoria. 3. En afton i Malla Silverstolpes salong.
13.10—13.25 Se det du inte hör. 7. Tomas kommer på besök. Färg.
Skol-TV:
13.35—13.55 Från välinformerad källa. 1 .Om nyheter och nyhetsvärdering.
14.30—14.50 Fysik åk 1. 3. Människan och luften.
För småbarn:
16.30—17.00 Titta med.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Strike — svar på frågor om idrott .
18.30 Fokus. I svarta pantrarnas högkvarter i San Francisco.
19.00 Skoj och ploj med den engelske komikern Bernard Cribbins. Färg.
19.30 TV-nytt, vädret.
20.00 Det kommer en vår ... Reportage, fakta och drömmar kring den vår som är på gång. Färg.
20.35 Panorama.
21.00 Drömmen om ett imperium — dokumentärfilm om Portugal av A. Thomas. I. Färg.
22.00—22.10 TV-nytt, vädret, sport.

TELEVISION 2

18.30 Valparna. Del 5. De första dagarna.
18.55 Vädret, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Lögnen — den engelska versionen av Ingmar Bergmans TV-pjäs Reservatet. Regi: A. Bridges. Medverk. Gemma Jones. Frank Finlay, John Carson, Joss Aceland m fl. Färg.
21.00 Liten botanisk lektion med Sven Gréen. Tomater och lejongap. Färg.
21.15 TV-nytt.
21.20 Direkt. Några attityder till låginkomsttagarna.
21.50 Kvällsöppet — Gun Allroth med gäster.

TV Torsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
8.30—8.55 Japan i dag. 1. Människor i miljonstad.
9.10—9.50 Information om gymnasieskolan. 1. Gymnasieskolan — 1/2 år före.
10.00—10.40 Information om gymnasieskolan. 2. Gymnasieskolan — i centrum för debatt.
TRU:
11.00—11.30 Psykologi. 16. Något om personlighetspsykologi.
Skol-TV:
12.00—12.40 Information om gymnasieskolan. 2. Gymnasieskolan — i centrum för debatt.
16.30—17.00 Titta med.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Den lille fotografen. I stenarnas rike. Färg.
18.25 Fablernas värld. Haren Moss och Sköldpaddan Drulle. Färg.
18.30 Se det du inte hör. 8. Träna mera! Färg.
18.45 Bilen, trafiken och jag. 12. Motorvägskörning.
19.00 En månad med Eddie — komisk bagatell med den engelske underhållaren Benny Hill. Färg.
19.30 TV-nytt, vädret.
20.00 Fokus.
20.30 Good Old Days — engelsk music hall-underhållning. Färg.
21.15 Mystik eller verklighet? Ruth Dahlén — kallad mystiker i Vällingby — ger sin syn på begreppet "verklighet" ,vilken jämförs med en kärnfysikers, en astronoms och en religionspsykologs uppfattningar.
21.45 Döderhultare — konstfilm av Olle Hellbom byggd på Döderhultarns träfigurer.
22.00 TV-nytt, vädret.
22.05—22.55 Psykologi. 16. Något om personlighetspsykologi.

TELEVISION 2

18.30 Pingvinernas land. Naturfilm från Ryssland. Textat för hörselskadade.
18.55 Vädret, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Familjen Ashton — engelsk TV-serie. Del 22. Vi kunde ha det mycket värre. Färg. Repris lördag kl 17'35.
20.25 TV-nytt.
20.30 Pengar som växer — om glesbygd, olja, stadsförnyelse, statskapitalism folkförflyttningar och framtiden. Debattfilm av en frilansgrupp med Göran Gunér och Pär Stolpe m fl.
21.20 Tre enkla frågor om konst. 3. Vad ska vi ha konstnärerna till? Färg.
21.45 Kvällsöppet — Gun Allroth med gäster.

TV Fredag

Skol-TV:
8.30—8.50 Vad händer i svenskt näringsliv. 1. Åbylund — Wimautorp.
9.20—9.40 I Norrland. 1. Möte med Norrland. Färg.
10.35—10.55 Biologi. 8. Etologi II.
11.45—12.05 Liv under mikroskop 2.
12.10—12.25 Fysik åk 7. 1. Elektricitet.
13.10—13.30 Konstruktion m — produktion m. 11. Fortsatt bearbetning och montering.
13.35—13.55 Historia åk 8 — krig eller fred? 1. Berlin.
14.00—14.20 Från välinformerad källa. 1. Om nyheter och nyhetsvärdering.
14.30—14.55 Appell och dokument. 2. Kriget som motiv.
För småbarn:
16.30—17.00 Titta med.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Picolo. Den lille målaren.
18.10 Gräshopporna ö. Smarty, Toughy och Mouse på upptäcktsfärd. 1. På flykt hemifrån. Färg.
18.25 Fablernas värld. Räven Tango. Färg.
18.30 Landet runt.
19.00 30 cm över golvet på en krog. Cabaret med Monica Nielsen, Ernst Günther och Ernst-Hugo Järegård. Färg.
19.30 TV-nytt, vädret.
20.00 Presskonferens. Färg.
20.30 Det händer i ettan. Färg.
20.40 Från Stockholms jazzdagar — Nils Lindbergs orkester.
20.55 Lev farligt och dö ung — amerikansk långfilm från 1949 med Humphrey Bogart.
22.00 TV-nytt, vädret.
22.05—22.40 Lev farligt och dö ung. forts.

TELEVISION 2

18.30 Varför det då? Frågor och annat kul om prylar och sånt. Färg. Textat för hörselskadade.
18.55 Vädret, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Ting och tangel — allt från fars till striptease med John Elfström, Cornelis Vreeswijk, Svante Thuresson och Marcel Marceau. Färg.
20.00 I naturen med Nils Dahlbeck. Färg.
20.30 Den nya folkteatern — Britt Olofsson på besök hos Svenska Riksteaterns regionensembler och länsteatern i Norrbotten.
21.10 TV-nytt.
21.15 Kvällsöppet — Gun Allroth med gäster.